

ΚΡΗΤΙΚΑ 1469

ΕΚΔΟΤΗΣ  
ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ  
ΙΩ. Γ. ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ

Τ Θ Φ Ω Σ

ΓΡΑΦΕΙΑ  
Ὁδὸς Κανεβάρου παρο-  
δὸς Γ' ἀριθ. 2

*Καθημερινὰ Χριστιανικὴ εἰς.*

ΕΤΟΣ Α'

Ἐν Χανίοις τῆ 1 Δεγούστου 1904

ΑΡΙΘ. 1



Η. Α. Υ. Ο ΠΡΙΤΑΝΥ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ἵπτατος Ἀρμοστής ἐν Κρήτῃ





Οἱ αἰῶνοι Νόμοι τῶν γραμμάτων καὶ τῆς παιδείας παραπλήσιοι ὄντες τοῖς ἀνεξερευνητοῖς τοῦ Θεοῦ νόμοις, ἐγαλούχησαν τὸν νοῦν τῆς ἀνθρωπότητος ἀπὸ τῆς εὐκλεεστάτης τῶν ἐνδόξων προγόνων ἐποχῆς, τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, τῶν ἀθανάτων Ἀθηναίων, τῶν κοινῶν σκαπανέων τοῦ σύμπαντος πολιτισμοῦ τοῦ σημερινοῦ πεπολιτισμένου κόσμου. Οἱ αἰῶνοι οὗτοι νόμοι, μένουσιν ἀναλλοίωτοι καὶ εἰσὶν ἀνώτεροι καὶ τῶν ἀποτομωτέρων αὐτοκρατορικῶν προσταγμάτων ἅτινα περιχρῶνται ἀείποτε τῇ τοῦ ἀξιώματος κόμπορρημοσύνῃ, ἣν ἀπεχθάνεται μὲν τὸ θεῖον, θραύει δὲ συχνάκις καὶ καταφθείρει κατὰ τὸν ἀθάνατον Αἰσχύλον. «Ζεὺς γὰρ μεγάλης γλώσσης κόμπους ὑπερχθαίρει.» Λαμπρὰ καὶ διδακτικὴ ἰδέα, ἣν ἔρριψε πάντως ὁ μέγας τῆς ἀρχαίας κλασικῆς Ἑλλάδος ποιητῆς εἰς τὸν κόσμον, διδακτικωτάτη τοῖς μὴ ἀμβλυποῦσιν. Ἐν αὐτῇ διαγινώσκει πᾶς τις καὶ πειθεταὶ φρονίμως καὶ νουνεχόντως, ὅτι ἡ ὑεμβολή, ἐν ἅπασιν μὲν, μάλιστα δὲ ἐν τῇ τῶν γραμμάτων ζωῇ καταπίπτει καὶ καταπίπτει, συμπαρομαρτούντων αὐτῇ ἀπάντων τῶν στοιχείων τῆς ὕλικῆς καὶ ἠθικῆς βίας. Τίς δὲν ἐνθυμεῖται ὅτι ἐν τῇ Κλεινῇ ταύτῃ Νήσῳ τῇ κοιτίδι τοῦ Μίνωος οἱ νόμοι τῶν γραμμάτων, οἱ νόμοι τῆς ἀναλλοιώτου ἀγωγῆς καὶ παιδείας ὑπέστησαν κείρια τὰ τραύματα κατὰ ἐποχὰς καὶ περιόδους, παρὰ μικρὸν ἐπενεγλόντα τὴν ὀλοσχερῆ αὐτῶν ἐξαράνισιν, ἐξ ἧς πρὸ μικροῦ μόνοι ἀνέκυψαν καὶ ἀνέλαβον τὴν προτήκουσαν αὐτῶν δύναμιν καὶ ἰσχύν; οὐ πρὸ πολλῶν ἐτι ἐτῶν ὁ διδάκταλος ἐκωλύετο νὰ παρὰδῶται εἰς τοὺς μαθητὰς ἐλευθέρως, τὰ δὲ διδασκόμενα ὑπεβάλλοντο εἰς λογοκρισίαν· ἔναυλος ἔστιν εἰσέτι ἡ δι' εὐφρήμων μέσων ἀπηγῆς καταδῶξις καὶ ἐπιβολὴ κατὰ παντὸς διδασκάλου μὴ ταπεινουμένου κατὰ τε τὴν διδασκαλίαν καὶ τὴν ἀγωγὴν ἐνώπιον τῶν ἀναλαβόντων νὰ παρμαρρῶται πρὸς τοὺς ἀλλοίους τοὺς ἀκρηνεῖς καὶ ἀειζῶνους τῆς διδασκαλίας νόμους, ἣν ἀπεπειρῶντο νὰ ἐπιχρίσωσι μὲ τὸ ψευδὲς καὶ ἀπητηλὸν ἐπίχρισμα τοῦ πατριωτισμοῦ δίκην ἐψυμθωμένης γυναικός. Αἱ ἀπόπειραι, αὐταὶ, ἔωλοι καὶ κοῦροι, ἀπέβη-

σαν ἄγονοι, μόνοι δὲ οἱ ἐργᾶται αὐτῶν θὰ ἐνοπτρίζωνται ἐν αὐτοῖς εἰδωλοποιημένοι, ὡς εἰς πανόραμα εἰς μνήμην τῶν ἐπιγιγνομένων.

Τοῦ ἀνθρώπου τὴν ἀπολύτρωσιν ἀπὸ τῆς τυραννίας εὐηγγέλισαντο οἱ ἀθέσφατοι καὶ περιούσιοι τῶν γραμμάτων Νόμοι. Τὴν ἀνάστασιν τοῦ σημερινοῦ πολιτισμοῦ ἐν τῇ Δύσει καὶ τὴν διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἀναστήλωσιν αὐτοῦ εἰς ὑπερκόσμιον αὐθις εὐδαιμονίαν εὐηγγέλισαντο οἱ ἀνεξίτηλοι τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων Νόμοι. Τοῦ Ἑλλήνος τὴν ἐλευθέρωσιν καὶ τὴν πτώσιν τοῦ βιαιοκράτορος ἀπολυτισμοῦ, ἡ εὐεργετικὴ τῶν αὐτῶν Νόμων ἐπήρεια ἀνήγειρε καὶ κατέστησεν ἐπίγειον αὐθις εὐημερίαν. Ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Νήσῳ οἱ λυμεῶνες καὶ καταστροφεῖς τῶν νόμων τούτων, ἠντλησαν εἰς πῖθον Δαναίδων· τὸ Δαμόκλειον αὐτῶν ξίφος, καίπερ δξέως ἠκονισμένον, δὲν ἔφθασε νὰ τάμη τὸ νῆμα τῆς ἰσχύος αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ οἱ βιαιοργοὶ καὶ ἀπότολμοι φάλαγγες αὐτῶν, ἡ δεῖσιδαιμονία καὶ ἀμάθεια ὑπῆρξαν εἰς ὑψαύχενες.

Ναί, οἱ νόμοι οὗτοι ὑπῆρξαν τὸ πάντοτεινὸν κάρφος καὶ ἐποφθαλμίαμα εἰς τὰ ὄμματα τοῦ ἀλωπεκώδους καὶ λεοντώδους ἀπολυτισμοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ δράκοντος τούτου, ἠδυνήθη ἡ Κρήτη νὰ φυλαχθῇ. Ἄλλὰ «πολὺ δυσκολώτερον τὸ φυλάξασθαι τὰ ἀγαθὰ τοῦ κτήσασθαι τοῖς μὴ προσέχουσι γίγνεται.» Ἡ κτήσις παρ' ἡμῖν δὲν εἶναι κτήσις ἀναίμακτος οὐδὲ ἐθελότροπος σύμπτωσις τύχης, ἀλλὰ σύμπτωσις, ἀριδῆλως ἐμφαίνουσα ἀγῶνας καὶ θυσίας· σύμπτωσις δάκτυλον ὑπέρτερον καταδεικνύουσα ἐν κλαγγαῖς καὶ ὀλοφυρμοῖς ἐπελθοῦσα, καὶ οὐχὶ ἐν κυμβάλοις εὐήχοις καὶ περιχαρήσει. Δόξα σοι ὁ Θεός· δυνάμεθα νὰ λέγωμεν, καὶ δυνάμεθα ἀκωλύτως νὰ πρῶττωμεν. Τὰ ἔργα εἰσὶ σκιά τῶν λόγων, ὡς, ἡ ἀστραπὴ εἶναι τὸ ἄμεστον προσιώνισμα τῆς βροντῆς. Ὡς ὁ ἐλεύθερος Ἑλλῆν, οὕτω καὶ ὁ ἡμιεὐθερος Κρῆς κέκτηται εἰς μέγιστον βαθμὸν τὴν εὐφυΐαν καὶ ἔχει ἀπάσας τὰς ψυχικὰς δυνάμεις ἐν ἴσῃ μοῖρᾳ καὶ ἁρμονίᾳ. Ζῆ ὑπὸ τὸν αὐτὸν μαρμαίροντα καὶ διαυγῆ οὐρανὸν ζωογονούμενος ὑπὸ ὑποθέρμου πυρὸς. Ἐφίετα·



καὶ οὗτος νὰ ἀναπτύξη καὶ παρακελεύεται νὰ καλλιερήσῃ πᾶν ὅ,τι προτέρημα αὐτῷ περιέχεται. Ἡ δύναμις τῆς βουλήσεως δὲν ἀνεπτύχθη μὲν ὡς ἔδει, ἀλλὰ καὶ δὲν καθυστέρησεν εἰς τὴν διάπλασιν ἰδεῶν, αἵτινες κατέστησαν τὸ ἰδανικόν του. Ἐμπρὸς λοιπὸν, χωρήσωμεν εἰς τὸ τέρμα τοῦ ἰδανικοῦ μας ἔχοντες ὁδηγὸν ὡς τελαυγῆ φάρον τὸν υἱὸν τοῦ Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων Πρίγκηπα Γεώργιον.

## ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΧΕΣΕΩΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ

Πρὸς τὰς καλὰς τέχνας κατὰ τοὺς  
τρεῖς πρώτους αἰῶνας

Κεφάλαιον Α΄.

§ 1. Ὁ θεῖος Χριστιανισμὸς, ὁ ἀπὸ ἐλαχίστου σπέρματος, εἰς δένδρον μέγα καὶ εὐκιστόφυλλον ἀναπτυχθείς, εἶνε ἡ θεία ἐκείνη θρησκεία τοῦ Ναζαρινοῦ Προφήτου, τοῦ ἐν μέσῳ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ ἀναφανέντος εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν ἡ μὲν θρησκεία τοῦ ἐκλεκτοῦ τοῦ Θεοῦ λαοῦ εἶχε καταστήσῃ ἀπλῆ μόνον πληρώσει ἐξωτερικῶν τιμῶν τύπων, τὰ δὲ μακρὰν τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ ἰστάμενα ἔθνη ἐκυλιόντο εἰς τὴν ἰλὺν τῆς ὁδελυρᾶς εἰδωλολατρείας.

Ὁ θεῖος τοῦ Χριστιανισμοῦ θεμελιωτῆς γεννηθεὶς σαρκικῶς ἐξ ἀφανοῦς Παρθένου τῆς ἐξ εἰκῆς καὶ πατριάς, Δαβὶδ καταγομένης Θεοτόκου Μαρίας, ἐνώρισεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους Θεὸν ὕψιστον καὶ πλεῖστπλαγχνον, μέγαν καὶ πανταχοῦ παρόντα, ὅλον καὶ πνευματικόν, καὶ ὡς τοιοῦτον ἀπαιτοῦντα καὶ προσκύνησιν ἀνεπίστον ἀνέν πνεύματι καὶ ἠληθείᾳ (Ἰωαν. κεφ. ὁ. εἰσφ. 24).

Ἡ θεία τοῦ Ἰησοῦ θρησκεία, ἅμα τῇ ἐμφανίσει αὐτῆς, σκοποῦσα τὴν ἀνάπλασιν τοῦ νέου κόσμου προήδρευε καὶ ὑψίστατο ἐρ' ὅλων τῶν στοιχείων, ἐμετρίαζε τὰ παθῆ καὶ προσεπάθει νὰ ἐξισώσῃ τὰ πάντα διὰ τῆς αὐστηρᾶς στάθμης τῆς δικαιοσύνης καὶ νὰ συναρμολογήσῃ αὐτὰ διὰ τῆς ἀμοιβαίας ἀγάπης, ἀπομακρύνουσα διὰ τοῦ ἀρωματισμοῦ αὐτῆς τὴν οὐσωδῖαν καὶ βερβερῶτητα τοῦ ἔθνισμοῦ, ἐφαπλουμένη ἐν μὲν τῇ Ἀνατολῇ ἐπὶ τῆς εὐγενεστέρως καὶ ἀρχαιοτέρως ἐθνικότητος, τῆς Ἑλληνικῆς, ἐν δὲ τῇ Δύσει ἠσυχάζετο νὰ ὁμαλώσῃ ἄλλας φυλάς βερβερῶν καὶ ἐξημερώτῃ αὐτάς, καὶ συμφιλιοῦσα αὐτάς πρὸς ἀλλήλας, πραγματοποιήσῃ οὕτω διὰ τῆς ἐπιγείου πολιτείας τὸν αἰώνιον τύπον τῆς τελειότητος, ὃν ἔφερον εἰς τὸν κόσμον.

Ἀπέναντι δὲ τοῦ νέου καὶ ζωογόνου φωτός τοιαύτης πνευματικῆς θρησκείας, ἐχούσης τὴν ἀρχὴν καὶ αἰώνιον τὸ κύρος, πᾶσα ζοφερά καὶ ἀντίθεος πλάνη Ἰουδαίων καὶ Ἑθνικῶν

δίκην ἀχλύος διελύθη, καὶ ὡς καπνὸς ἐξέλειπεν, ὁ δὲ Χριστιανισμὸς, καθάπερ δένδρον ἀγλαόκαρπον καὶ ἀμφιλαφές, ἐφκπλώσας τοὺς κλάδους αὐτοῦ, περιέλαβεν ὑπὸ τὴν ζωογόνον αὐτοῦ σκιάν μελῆ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν ἐπικρατούντων θρησκευμάτων.

Ἄλλ' ὅπως δεόντως κατανοήσωμεν ὑπὸ τίνων διαθέσεων ἐνεφοροῦντο οἱ πρῶτοι Χριστιανοὶ καὶ ὑπὸ τίνων ψυχολογικῶν ἐντυπώσεις ἐγκατέλιπον τὰς προτέρας αὐτῶν θρησκείας οἱ νέοι τοῦ Χριστοῦ ἠπαδοί, προσερχόμενοι τῇ καινοφανεῖ Ἐκκλησίᾳ θεὸν νὰ προτάξωμεν συντομὸν τινα χαρακτηρισμὸν τῆς Ἰουδαϊκῆς καὶ Ἑθνικῆς λατρείας ἐν ἀντιπαροβολῇ πρὸς τὴν Χριστιανικὴν καὶ οὕτως ἰδῶμεν κατὰ πόσον εἶχε δίκαιον ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, τηροῦσα ἐν ἀρχῇ ἣν ἐτήρει ἐφεκτικότητα πρὸς τὰς καλὰς τέχνας.

§ 2. Ὅπως ἐννοήσωμεν εἰς τίνα σημεῖα διαφέρει ὁ Χριστιανισμὸς τῆς ἐθνικῆς θρησκείας θεὸν νὰ θέσωμεν ὡς βάσιν τῶν ἐρευνῶν ἡμῶν τὸ πνευματικὸν αὐτοῦ. Ὁ θεὸς τῆς θρησκείας τοῦ Πνεύματος κεῖται ὑπεράνω παντός γένου μὴ ἐγκλειόμενος ἐν τῷ στενῷ τοῦ κόσμου χώρῳ. Ἡ ἱστορία Του, ἡ κάλλιον εἰπεῖν, ἡ ἱστορία τῶν ὑπερφυσικῶν ἐκδηλώσεων τῆς ἐνεργείας Του, εἶναι πρὸ πάντων ἠθικῆ, οὐδόλως δὲ δυνατὰί τις νὰ ἀναποραγάγῃ αὐτὴν διὰ τοποθετήσεως αὐτῆς ἐν τῇ σκηνῇ, ὡς ἄπαρηγάγον αὐτὴν συμβολικῶς αἱ φυσικαὶ πράξεις ἐν ταῖς μυστηρίοις τῆς Δήμητρας. Τὸ καὶ σπουδαιότατον δὲ, ὁ Χριστιανισμὸς, ὅστις πιστεύει σταθερῶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ, τοῦ ὅτιως Ὑψίστου Πνεύματος οὐδεμίαν παρέχει ἐμπιστοσύνην εἰς τὰς μυστικὰς δυνάμεις τῆς φύσεως.

Μᾶλλον προσεγγίζουσα πρὸς τὸν Ἰουδαϊσμὸν, ὅστις ἀμέσως καὶ προπαρεσκευάσεν αὐτὴν, ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία, διακρίνεται αὐτοῦ κατὰ πολλὰ. Οὐδόλως θὰ ἦτο ἐντελῶς δυνατόν εἰς τὸν Χριστιανισμὸν νὰ διατηρήσῃ τὸν ἑαυτοῦ χαρακτήρα, χωρὶς νὰ ἀπαρνηθῇ ἐντελῶς τὸν Ἰουδαϊσμὸν. Θρησκεία ἀπολυτρώσεως οὐχὶ ἀπλῶς προαγγελθείσης, ἀλλὰ πραγματοποιηθείσης, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ διατηρήσῃ ἔθιμα ἢ κανόνας προωρισμένους εἰς τὸ νὰ ἴσχυρασιν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τὸ αἰτήμα τῆς ἐνοχῆς αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ χωρισμοῦ του. Ἡ δὲ Χριστιανικὴ θρησκεία δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἦναι πλέον, ὡς ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, οὔτε πρᾶξις στερομένη ζωῆς, οὔτε θεία ὑλικὴ ἅμα καὶ τυπικὴ.

Ἡ πίστις δὲ εἰς τὴν ἐμπληρωθεῖσαν ἀπολύτρωσιν ἐκδηλοῦται ἐν τῷ Χριστιανισμῷ διὰ τοῦ λόγου οὗ ἐν τῷ θεσμῷ ἀπλουστάτων, οἵτινες ἐπὶ μᾶλλον τυσφίγγουσι τὴν πνευματικὴν πραγματικότητα, ὁ Χριστιανισμὸς δηλονότι ὡς σημεῖον ἐνάρξεως αὐτοῦ ἔχει τὴν διδασκαλίαν καὶ ὡς στεφάνην τὴν προσευχῆς, ἧτις εἶναι θεσία μᾶλλον πνευματικῆ ἢ πρᾶξις λαοκρατίας, καὶ ἧτις εἶναι ἡ ἄσμα, εἰς λόγος. (ὅρα Ἰουστίν φιλοσοφ. καὶ μάρτυρος Α΄. Ἀπολογία 61, 65—67). Τοιοῦτος ἐν γένει ὁ χα-



ρακτήρ τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας, ἄλλως δὲ νο-  
συμένης, ἀδύνατον νὰ μὴ ἐπαναπέσῃ εἰς τὸν Ἰου-  
δαϊσμόν. Ἡ Χριστιανικὴ λοιπὸν θρησκεία μὴ ἐγ-  
καθιδρύουσα ὑλικὰς θυσίας καὶ ματαίαις σκηναῖς  
δείκνυσιν, ὅτι δὲν εἶναι οὔτε Ἐθνικὴ, οὔτε Ἰου-  
δαϊκὴ, ἀλλὰ **Χριστιανικὴ**. Τὸν πνευματικὸν  
δὲ αὐτῆς τοῦτον χαρακτήρα οἰετήρησε καθ' ὅλον  
τὸν Ἀποστολικὸν αἰῶνα. Ἐκεῖνο δὲ τὸ ὁποῖον συνε-  
τέλεσεν εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ χαρακτήρος τούτου  
εἶναι ἀναμφιβόλως ὅτι αἱ ἐξ Ἰουδαίων καταγό-  
μεναι Ἐκκλησίαι δὲν ἀπεσπῶντο τοῦ ναοῦ μέχρι  
τῆς καταστροφῆς αὐτοῦ, ἀλλ' ἐξηκολούθουν ἀπριξί-  
ἐχόμεναι τούτου, νὰ διατηρῶσι τὰ ἦθη καὶ τὰ  
ἔθιμα τῶν πατέρων αὐτῶν, διὰ τοῦτο ἡ ἀνάγκη  
καλλιτεχνικοῦ συμβολισμοῦ, ὅστις τὰ μέγιστα συν-  
τελεῖ ἐν τῇ λατρείᾳ, καὶ ἡ δημιουργία νέων  
τύπων σχετιζομένων πρὸς τὴν Χριστιανικὴν θρη-  
σκείαν τὰ μέγιστα ἐπεταχύνθη. Ὅσον δ' ἀφορᾷ  
τὰς ἐκ τοῦ Ἐθνισμοῦ καταγομένης Ἐκκλησίας,  
αὗται, ἐπειδὴ ἦσαν εἰς προφανῆ ἀντίδρασιν  
πρὸς τὴν εἰδωλολατρείαν ἐξ ἧς ἐξῆλθον, ἦσαν μάλ-  
λον διατεθειμέναι εἰς τὸ νὰ ἐκλείψωσι θεομοὶ ἢ  
νὰ ἀναπραγάγωσι νέους.

Ἐκ τῶν εἰρημένων σαφέστατα δείκνυται, ὅτι  
τὴν βᾶσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀπετέλει ἡ λατρεία  
τοῦ Ἀπεύρου καὶ τοῦ πνευματικοῦ Ἰδανικοῦ τῆς  
ἀγάπης τοῦ Ἰησοῦ. Τὸ ἰδανικὸν δὲ τοῦτο τοῦ  
Χριστιανισμοῦ ἐτέθη ὡς ὁ ἀνώτατος τύπος, εἰς ὃν  
ᾧφειλεν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον νὰ προσεγγίσῃ ἡ  
νέα κοινωνία. Ἐκεῖνο δὲ τὸ ὁποῖον εὐδέποτε ἤθε-  
λεν ἐξαντλήσει ἡ σοφία τοῦ κόσμου ἀνέλαβε νὰ  
παραστήσῃ ἐν τῷ Χριστιανισμῷ ἡ καλλιτεχνία.  
Ἀδύνατον εἶναι νὰ φαντασθῇ τι ὁ ἄνθρωπος ἀνώ-  
τερον τοῦ Ἀπεύρου, οὔτινος ἡ μελέτη, ἡ ἀγάπη,  
καὶ ἡ πρὸς αὐτὸ προσέγγισις, ἐδιδάσκετο ὑπὸ τοῦ  
Χριστιανισμοῦ. Αἱ μεταξὺ λοιπὸν τοῦ ἰδανικοῦ τού-  
του ἀπεύρου καὶ τοῦ πραγμῆτικου σχέσεις καὶ ἐν-  
νοιαὶ ἐξεφράσθησαν καὶ ἀπεκαλύφθησαν ἐν τῷ  
Χριστιανισμῷ διὰ τῆς καλλιτεχνίας. Τὸ ἰδανικὸν  
δὲ τοῦτο ἀπειρον οὐδαμῶς εἶχον ἀνάγκη νὰ ζητή-  
σωσιν ἀλλαγῶν καὶ νὰ λάβωσιν ἄλλοθεν οἱ γνήσιοι  
ὀπαδοὶ τοῦ Χριστοῦ, οἱ πρῶτοι κήρυκες καὶ πη-  
σταὶ φύλακες καὶ μαρτυροὶ τῆς ἀληθείας αὐτοῦ,  
διότι ὑπῆρχε ζῶν καὶ ἀπαρραμείωτον ἐν αὐτοῖς,  
διατυπωθὲν αὐτοῖς ὑπὸ τῶν ἐμπνεύσεων τῆς θείας  
Προνοίας. Ὅτι ὅμως ἡ καλλιτεχνία εὐθύς ἐξ ἀρ-  
χῆς ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ δὲν  
εἰσέδυσεν εἰς ἅπαντα ἐκεῖνα τὰ βᾶθη, ἀρκετὰ οἰ-  
νοῖζεν ὁ Χριστιανισμὸς εἰς τὸ ὅμμα τοῦ ἀνθρώπου  
τὸ τοιοῦτον οὐδόλως εἶναι παράδοξον, εἰάν ληθῇ  
ὑπ' ὄψιν, ἀφ' ἐνὸς μὲν, ὅποιαν τινα ἐκδοῦλευσ-  
παρίσχεον αὐτῇ τοῖς ἔθνεσιν, ὧν τὸ ἰδανικὸν ἀπε-  
τέλει ὁ γλυπτὸς αὐτῶν Θεός, ἀφ' ἐτέρου δὲ ἡ  
ρητὴ ἀπαγόρευσις τοῖς καθ' ἑκάστην εἰς τὴν εἰδω-  
λολατρείαν περιπίπτουσιν Ἰουδαίοις πάσης ἐξεικο-  
νίσσεως τοῦ Θεοῦ. (Ἐξὸδ. κ'. 4—5 καὶ 23.)

Εἶναι ἀληθές, ὅτι οὔτε ὁ Κύριος, οὔτε οἱ μα-  
θηταὶ αὐτοῦ ὠρισάν τι σχετικὸν πρὸς τὴν μέλλου-

σαν ἐν τῇ νέᾳ Ἐκκλησίᾳ χρῆσιν τῆς τέχνης. Περὶ  
τούτων ἐμελλε νὰ φροντίσῃ ἡ Ἐκκλησία, ἡ πρῶ-  
τιστον μέλημα ἦν ἡ διάσωσις τῆς ὑπὸ τοῦ Σωτῆ-  
ρος παραδόσεως θείας διδασκαλίας. (1) Περὶ δὲ  
τῶν ἐξωτερικῶν τύπων, ὑφ' οὓς αὐτὴ θὰ ἐξεδη-  
λοῦτο ὀλιγώτερον ἐφρόντιζε καὶ δὲν ἠδύνατο κατ'  
ἀκολουθίαν νὰ συνταραχθῇ ἐπὶ τῇ ἐν τοῖς κόλποις  
αὐτῆς χρήσει καλλιτεχνικῶν τύπων τῆς ἔθνικῆς  
τέχνης, ὅταν ἐκ τούτων δὲν ἐξημιούτο ἡ οὐσία τοῦ  
δόγματος, ἀλλὰ τουναντίον ἐξυπηρετεῖτο διδασκα-  
λικῶς ἡ Ἐκκλησία. Ἀληθές εἶναι, ὅτι κατὰ τὴν  
ἐμφάνισιν τοῦ Χριστοῦ αἱ καλαὶ τέχναι παρά τε  
Ἑλλησι καὶ Ῥωμαίοις εὕρισκοντο ἐν τῷ τελευταίῳ  
σταδίῳ τῆς παρακμῆς αὐτῶν, ἀλλ' οὐχ' ἦττον  
ἦτε ἀρχιτεκτονικὴ καὶ ἡ γλυπτικὴ ἀντεπροσω-  
πεύοντο δαψιλῶς διὰ περικαλλεστάτων ναῶν, θεά-  
τρων καὶ ἀγαλμάτων, πολλῶν δὲ μᾶλλον ἡ γρα-  
φικὴ, ἣτις ἦτο ἐν χρήσει καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς ἀντι-  
κειμένοις τῆς οἰκιακῆς οἰακοσμήσεως. Εὐνόητον  
λοιπὸν, ὅτι ὁ καλλιτεχνικὸς οὗτος κόσμος, ὁ πε-  
ριβάλλον τοὺς πρῶτους Χριστιανούς, δὲν ἠδύνατο  
νὰ μὴ ἐπιδράσῃ καὶ ἐπ' αὐτῶν. Οἱ Χριστιανοὶ δὲ  
τῶν πρώτων αἰῶνων ἐν πλησιεστάτῃ μετὰ τῶν  
πρώτων ἔθνικῶν σχέσει εὕρισκόμενοι, πλείστοι δὲ  
αὐτῶν μετὰ τοῦ γάλακτος τῆς μητρὸς αὐτῶν τὰς  
ἐξεις καὶ συνηθείας προσλαβόντες, δὲν ἠδύνατο  
ἀποτόμως νὰ ἐγκαταλίπωσιν αὐτάς, οὔτας ἄλλως  
τε κατ' οὐσίαν ἀβλαβεῖς. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου  
συνέβη τὸ αὐτὸ, ὅπερ καὶ ἐπὶ τῆς παιδείσεως τῶν  
πρώτων Χριστιανῶν. Οὗτοι ἐσπούδαζον ἐν ταῖς  
σχολαῖς τῶν συγχρόνων ἔθνικῶν, ἠγχολοῦντο περὶ  
τὴν φιλοσοφίαν, τὰ νομικά, πᾶσαν δὲ τὴν ἐντεῦ-  
θεν ποριζομένην γνῶσιν καὶ ἀνάπτυξιν ἐχρησιμο-  
ποιοῦν πρὸς ἰκανοποίησιν τῆς Χριστιανικῆς τέχνης.  
Τὴν ὁδὸν δὲ ταύτην ἠκολούθησαν, ὡς ἀπαραίτη-  
τον φυσικὴν ἀνάγκη, οἱ πρῶτοι Χριστιανοὶ καλ-  
λιτέχναι, ὡς σιγῶς μαρτυροῦσι τὰ διασωθέντα  
πρῶτα μνημεῖα ἡ ἀρχαῖαι Χριστιανικῆς καλλι-  
τεχνίας. Ἐπειδὴ δὲ ἡ λέξις καλλιτεχνία εἶναι γε-  
νικὴ, ἀνάγκη νὰ προδιωρίσωμεν τί ἐννοοῦμεν ὑπὸ  
καλλιτεχνίαν καὶ δὴ Χριστιανικὴν καλλιτεχνίαν.

(Ἀκολουθεῖ)

ΑΓΑΘ. ΝΙΝΟΛΑΚΗΣ

(1) Τὴν κατασκευὴν τῶν εἰκόνων ἡ Ἐκκλησία θεωρεῖ  
γενομένην κατ' ἐπιταγὴν αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ, ὡς ἐπι-  
τρέψαντος τὴν ἐκτύπωσιν τῆς ἑαυτοῦ μορφῆς ἐν τῷ  
ἀγίῳ Μανδηλίῳ, περὶ οὗ βλ. Εὐσεβίου Καισ. Ἐκκλησ.  
ἱστορ. βιβλίον Α'. κεφ. 13.



## ΚΡΗΤΙΚΑ

## ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΙΣ ΕΙΣ ΠΑΝΑΡΧΑΙΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ

(1259 π. Χ.)

1. — Εισαγωγή εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Μίνως. — 2. Ἑτυμολογία τῆς λέξεως Λαβύρινθος. — 3. Τὶ ἐκαλεῖτο Λαβύρινθος. — 4. Ἀπαρίθμησης, κατασκευὴ καὶ προορισμὸς τῶν γνωστῶν Λαβυρίνθων. — 5. Σύγκρισις τοῦ Γορτυνιακοῦ ὄρυγματος πρὸς τὸν Αἴγυπτιακὸν Λαβύρινθον. — 6. Ἀναζήτησις οἰκοδομητοῦ Λαβυρίνθου. — 7. Ἡ πρώτη κοπὴ νομισμάτων. — 8. Μελέτη 217 τύπων νομισμάτων τῆς Κνωσσοῦ. — 9. Συμπέρασμα περὶ τοῦ ἐπὶ Μίνως Λαβυρίνθου. — 10. Δαίδαλος. — 11. Τερατολογία. — 12. Μίνως. — 13. Δολοφονία τοῦ Μίνως ἐν Σικελίᾳ. — 14. Ἀποικίαι Κρητῶν εἰς Ἰταλίαν. — 15. Ἐπίλογος.

### 1. — Εἰσαγωγή εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Μίνως.

Ὁ Πλούταρχος, καταρχόμενος τοῦ εἰς Θησέε λόγου του, οὗ ἡ ὑπόθεσις σχετίζεται ἐν μέρει πρὸς τὴν τῆς παρουσίας πραγματείας, ἔγραφεν, ὅτι, καθὼς οἱ γεωγράφοι, δι' ὅσα μέρη ἀγνοοῦσι περὶ τῶν μᾶλλον μεμακρυσμένων χωρῶν, συνθλίβουσι τὰ ἄλλα τῶν πινάκων καὶ σημειοῦσιν αἰτιολογούμενοι «τὰ δ' ἐπέκεινα, θίνες ἄνδρες καὶ θηριώδεις, ἢ πηλὸς αἰδῆς, ἢ Σκυθικὸν κρύος, ἢ πέλαγος ἠπειρηγός» οὕτω καὶ ἐκεῖνος συγγραφέων, ἀφοῦ διεξῆλθε τοὺς δεκτικὰς πιθανολογίας χρόνους καὶ τοὺς παρέχοντας βάσιν εἰς ἐξιστόρησιν πραγμάτων ἀληθινῶν, καλὸν ἐθέωρησε νὰ εἶπῃ περὶ τῶν ἀρχαιοτέρων «Τὰ δ' ἐπέκεινα τερατώδη καὶ τραγικά, ἢ ποιεῖται καὶ μυθογράφοι νέμονται, καὶ οὐκέτ' ἔχει πίστιν οὐδὲ σαφήνειαν».

Τοιαύτη τις δικαιολογία φαίνεται μοι προσήκουσα καὶ ἐπὶ τοῦ θέματος, οὗ τῆς ἐρεῦνης ἐπιλαμβάνομαι, τούτεστι τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν τελευταίαν τοῦ θαλασσοκράτορος Βασιλέως τῆς Κρήτης Μίνως, συνδεομένην ἀναποσπαστως πρὸς τὴν ὑπαρξίν Κρητικοῦ Λαβυρίνθου ἐπὶ τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ, κατ' ἀκολουθίαν δὲ καὶ τοῦ Δαίδαλου, εἰς ὃν ἀποδίδεται ἡ οἰκοδομία τοῦ Λαβυρίνθου.

Καὶ ἀρμόζει πράγματι καθόσον ὁ ἱστορικὸς ὑπόκειται εἰς τὰς αὐτάς καὶ ὁ γεωγράφος περιπετειάς, ἀφοῦ ἀμφότεροι τυγχάνουσιν ἐξ ἴσου ἐρευνηταί, πρὸς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν σκοπὸν τείνοντες ἐκ παραλλήλου, ὃ μὲν ν' ἀνακαλύψῃ τί ὑπάρχει πέρα τῶν γνωστῶν ὁρίων τῆς γεωγραφίας, ὃ δὲ νὰ μάθῃ τί ἔλαβε χώραν πέρα τῶν ὁρίων, μέχρι τῶν

ὁποίων ἐξίκετο τῆς ἱστορίας ἡ ἐρευνα,

Ἄλλ' ὅμως μεσολαβεῖ μία τόσο λεπτή, ὅσον καὶ σημαντικὴ διαφορὰ μεταξύ γεωγραφικῆς ἐξερευνησεως καὶ τῶν ταλαιπωριῶν παρακεκινδυνευμένης περιπλανήσεως μέχρι τοῦ ὠκεανοῦ τῶν μύθων, εἰς οὓς ἔχει τὴν ἀφετηρίαν ἡ προκειμένη μελέτη. Ἡ δὲ διαφορὰ αὕτη, ἡ τὰ μάλα δυσχεραίνουσα τὸ ἔργον τοῦ ἱστοριοδίφου, ἀλλ' ὡς ἐκ τούτου καὶ προδιαθέτουσα ὑπὲρ αὐτοῦ εὐμενέστερον τὸν ἀναγνώστην, ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι ὁ γεωγράφος ἀναχωρεῖ ἐξ ἀρχῆς ἀπὸ ἐδάφους σταθεροῦ, ἀπὸ κόσμου γνωστοῦ καὶ βεβητούμενος ὑπὸ τοῦ ἀτμοῦ, τῆς πυξίδος καὶ τοῦ παγοκλάστρου προχωρεῖ, δικυλακῶναι τοὺς ὠκεανούς, εἰσδύων βαθμηδὸν εἰς τὸ τῶς ἀπροχώρητον καὶ ἐπανέρχεται ἀποκοιζῶν ὑλικόν, διὰ τοῦ ὁποίου συμπληρεῖ ὅλεον τὸν χάρτην του. Ἄλλ' ὁ ἐπιχειρῶν νὰ διερευνησῇ τὴν ἀπωτάτην ἐκείνην ἐποχὴν, τὴν ἀφισαμένην ἡμῶν κατὰ 3163 ἔτη, εὐρίσκεται εὐθύς ἐξ ἀρχῆς εἰς τὸ χάος, εἰς μίαν περιόδον σκοτεινὴν περικεκαλυμμένην πανταχόθεν ἀπὸ μυθικὴν ἀτμόσφαιραν. Ἐκείθεν δὲ διὰ μέσου τῶν μετέπειτα αἰώνων βῆμα πρὸς βῆμα παλινδρομῶν ἐπὶ τὰ ἔγνη τῶν προηγούμενων διαβητῶν ταλαιπωρεῖται διηνεκῶς, περισυλλέγων κατὰ τὴν περιπετειώδη πορείαν του κόκκον πρὸς κόκκον, ὡς οἱ μύρμηκες, ὑλικόν ἀμφιβόλου πολλακίς προελεύσεως, ὃ, τι ἤθελε συναντήσῃ δυνάμενον νὰ τὸν διαφωτίσῃ.

Καὶ ἀπεκλήθη ἡ περίοδος ἐκείνη σκοτεινὴ διότι καὶ τὰ περὶ Μίνως καὶ τὰ περὶ Δαίδαλου καὶ Λαβυρίνθου ἀναγίνονται εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Θησεῦς (1259 π. Χ.), ὅτε γραπτὸς Ἑλληνικὸς λόγος δὲν ὑπῆρχεν, ἢ τοῦλάχιστον δὲν διεσώθη. Καθότι ἡ ἐποχὴ ἐκείνη προηγείται ὑπὲρ τὰ τετρακόσια ἔτη τῆς τοῦ Ὀμήρου (854 π. Χ.), οὗ τὰ ἔπη ἐθεωροῦντο, μέχρι τῆς ἀνακαλύψεως τῶν μήπων ἀναγνωσθεισῶν πινακίδων τῆς Κνωσσοῦ, τὸ ἀρχαιότερον γραπτὸν ἑλληνικὸν μνημεῖον :

«Ὀλω; δὲ παρ' Ἑλλήσιν οὐδὲν ὁμολογούμενον γράμμα τῆς Ὀμήρου ποιήσεως πρεσβύτερον»

### Ἰώσηπος

Καὶ αὕτη ἡ περίφημος ἐπιγραφή τῆς Γόρτυνος εἶνε κατὰ πολὺ μεταγενεστέρη, ἀναγομένη εἰς τὸ δεύτερον ἡμισυ τῆς ἐβδόμης π. χ. ἑκατονταετηρίδος. (Ἑλλ. Ἱστορ. Σ. Λέξικου Του. Α. σελ. 236.)

Ὁ χρονολογικὸς οὗτος καθορισμὸς συμφωνεῖ πρὸς τὴν ἀκόλουθον πληροφορίαν τοῦ Ἡροδότου (Βιβλ. 7, 171):

«Τρίτη δὲ γενεὴ μετὰ Μίνων τελευτήσαντα γενέσθαι τὰ Τρωϊκά» ἀναγόμενα εἰς τὸ 1184 π. Χ.

Τὸ δὲ συλλεγόμενον ὑλικόν ἐχαρακτηρίσθη οἶονε ἀμφιβόλου προελεύσεως διότι οὐδεὶς συγγραφεὺς τῶν σωζομένων συγγραμμάτων ἔγραφεν, οὐδ' ἦτο δυνατόν νὰ περιγράψῃ τὰ ἀφορώντα εἰς τὴν Μινωικὴν περιόδον, ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως καὶ μετ'



ἀκριβείας, διὰ τὸν ἀπλούστατον λόγον, ὅτι δὲ ὑπῆρχον τότε οἱ γράψαντες, ὄντες κατὰ αἰῶνα μεταγενέστεροι.

Τὰ τῆς περιόδου ἐκείνης ἐγράφησαν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐκ φήμης καὶ παραδόσεως, εἴτε καὶ ἐκ τῶν ἐπὶ τῆς ἐποχῆς ἐκάστου σωζομένων μνημείων, ἢ καὶ συγγραμμάτων, ἐὰν προῦπῆρξαν τοιαῦτα, ἀλλ' ἐξέλιπον ἤδη· πολλὰ δὲ προσφωτῶν καὶ κατὰ φαντασίαν. Οὕτως ὁ Ὅμηρος φαντάζεται τὸν Μίνωα δικάζοντα μὲ τὸ χρυσοῦν σκήπτρον εἰς τὰς χεῖρας «Μίνωα ἴσον, Διὸς ἀγλῶν υἷον, χρύσειον σκήπτρον» ἔχοντα, θεμιστεύοντα νέκυσσιν» (δδ. λ. 566).

Εἰς ταῦτα δ' ἀποδοτέον τὴν ὑπολαβάνουσαν ἀμφιβολίαν ἐν ταῖς φράσεσιν «ὦν ἀκοῆ ἴσμεν», «ἐμοὶ δοκεῖ», φασί, λέγεται, λέγουσιν, ἱστορῆται, εἰρήκασι, μυθολογοῦσι, ταῖς ἀπαντῶσαις εἰς τὰ ἐν τῇ προκειμένη μελέτῃ παρεπιθέμενα σχετικὰ χωρὶς τῶν Ἡροδότου, Στράβωνος, Πλουτάρχου, Θουκυδίδου, Παυσανίου καὶ λοιπῶν συγγραφέων.

Καὶ Διόδωρος ὁ Σικελιώτης ἀναφέρει, οὐ μόνον διὰ τὰ ἀφορώντα εἰς τὴν Κρήτην, ἀλλὰ γενικῶς (1, 5) «τοὺς μὲν πρὸ τῶν Τρωϊκῶν (χρόνους) αἰὲς κἀνομιζόμεθα βεβηκῶς, διὰ τὸ μηδὲν παράπηγμα» παρεπιληφέναι περὶ τούτου πιστευόμενον» ἀλλ' εἰδικῶς, προκειμένου περὶ Κρήτης, εἶνε ὁ μόνος ἴσως κλυώμενος, ὅτι ἔγραψε τὰ πιθανώτερα «ἐπεὶ καὶ τῶν τὰ Κρητικὰ γραφόντων οἱ πλείους διαφωνοῦσι πρὸς ἀλλήλους, οὐ χρὴ θαυμάζειν ἐὰν μὴ πᾶσιν ἠμολογούμενα λέγωμεν· τοῖς γὰρ τὰ πιθανώτερα λέγουσι καὶ μάλιστα πιστευόμενοι νῆκυλοῦσθαι». (Διοδ. V. 80).

Πέπλος μυθικός ἐπισκιάζει καὶ αὐτὴν τὴν ὑπαρξίν τοῦ Μίνωος· ἢ μᾶλλον ἀμυρισθητεῖται ἂν ὑπῆρξαν εἰς ἡ δὲ Μίνωες καὶ ὠρισμένως ἰσχυρίζεται ὁ Σχοίμαν, ὅτι ὁ Μίνω· ἐθεωρήθη ὡς τι πρωτοποιοῦσα φοινικικῆς κυριαρχίας. (Περὶ τῶν παρ' Ὀμήρῳ πέντε τῆς νήσου Κρήτης λαῶν.)

Μυθικός ἀναφέρεται καὶ ὁ Δαίδαλος, ὡς ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ἱστορίᾳ Λάμπρου (Τομ. Α. σελ. 238) αὐτὴν δὲ φοινικικὴν τεχντροπλίαν ἀντιπροσωπεύει ἢ ὁ μυθικός καλλιτέχνης Δαίδαλος, ὁ λεγόμενος ποικισδόμος τοῦ παρὰ τὴν Κνωσσὸν Λαβύρινθου.

Εἰς τὸ βασίλειον τῶν μύθων ἀνάγει καὶ τὸν Λαβύρινθον ὁ Hoeck, διατεινόμενος, ὅτι οὐδέποτε ὑπῆρξε Λαβύρινθος, ὅπως ὁ Αἰγύπτιος, ἦτοι εἰκοδομητός, ἐν Κρήτῃ, οὔτε ἐν Γορτύνῃ, οὔτε ἐν Κνωσσῷ, οὔτε οὐδαμοῦ. (Περὶ Λαβυρίνθου. Κρητικὸν Ἡμερολόγιον Ἡρακλείου. 1882.)

Καὶ πρὸ τοῦ Hoeck παρατηρεῖται εἰς τὸν Νέον Ἀνάχρσιν «ἂν ὁ τῆς Κρήτης Λαβύρινθος πῆτεχνεύθη ἀπὸ τὸν Δαίδαλον, διατὶ περὶ τούτου καὶ ἔγινεν ἀνάμνησις εἰς τὸν Ὅμηρον, ὅστις ἐομιλεῖ πολλὰκις δι' ἐκεῖνον τὸν Βασιλέα (Μίνωα) τῆς Κρήτης».

Εἰς ταῦτα τὰ περὶ Ὀμήρου, τοῦ πλησιαιτέρου

πρὸς τὴν ἱστορουμένην περίοδον (854 π. Χ.), προστίθωσιν ἢ μελέτη τοῦ Κρητικοῦ Ἡμερολογίου διὰ τὸν τετρακῶσια ἔτη μετ' αὐτὸν ἀκμάσαντα (485—421 π. Χ.) Ἡρόδοτον τὰ ἐξῆς αὐ Ἡρόδοτος, ὅστις ἐν Βιβλ. Β'. Κεφ. 142 περιγράφει τὸν Αἰγυπτιακὸν Λαβύρινθον, δὲν ἀναφέρει οὐδὲ λέξιν περὶ τοῦ Κρητικοῦ».

Ἀλλὰ τὰ μὲν Ὀμηρικὰ ἔπη, καίτοι ποιούμενα λόγον καὶ περὶ Αἰγύπτου, καθὼς καὶ περὶ Κρήτης, οὐ μόνον τοῦ Κρητικοῦ, ἀλλ' οὐδὲ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ Λαβυρίνθου μνημονεύουσι. Καὶ ὅμως αὐτοῦτοῦ (τοῦ Αἰγυπτιακοῦ) λείψανα ἀνεκαλύφθησαν καὶ ἀνεσκαφῆσαν ἐσχάτως ὑπὸ Λεφίου» (Ἱστορ. Ἀρχ. Καλλιτεχνίας, Τ. Α. σελ. 254.—Ὅσα καὶ λεξ. Ἑλλ. Ἀρχαιολογίας ἐν λ. Λαβύρινθος.)

Ἐπίσης ὁ M. N. Bouiller (Dictionnaire universelle d'histoire et de géographie) ἐν λ. Λαβύρινθος ἀναφέρει ὅτι, φαίνονται αὐτὰ λείψανα «τινα τοῦ Λαβυρίνθου τῆς Μέντης» ἐν τῶν τῶν Αἰγυπτιακῶν, περὶ οὗ γενήσεται ἐκτενέστερο, λόγος κατωτέρω.

Εἰς δὲ τὸ Ἐγκυκλ. Λεξ. D' Arteau ἀναφέρεται, ὅτι αὐτοῦ θαυμαστοῦ τούτου μεγαλοεργήματος κῶσζονται εἰσέτι πολλὰ λείψανα, ὧν περιγραφὴν πρῶτον ἐξέδοτο τῷ 1714 ὁ Paul Loucas ἐπισκεφθεὶς καὶ καταρωτῶτας νὰ εἰσδύσῃ καὶ περιέλθῃ ἐκατὸν πενήτηνθα θαλάμους».

Καὶ ἐν τῇ μεγάλῃ Γεωγραφίᾳ Λωρέντη (Τόμ. Γ'. σελ. 368) ἀναφέρονται τὰ ἐξῆς, ἐπιβεβαιούσιν τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἐν λόγῳ Λαβυρίνθου:

«Το Φαγιούμ, ἄλλως Μεδίνετ-ελ-φαγιούμ καλουμένη ἢ παλαι Κροκοδείλων πόλις, μία τῶν ἐπισημοτέρων καὶ πολυαριθμοτέρων πόλεων τῆς Ἄνω Αἰγύπτου, πρὸς τὴν καθέδρα τῶν ἰσχυρῶν ἡγεμόνων τῶν Μυμελούκων ἐπὶ τῆς διώρυγος τοῦ Ἰωσήφ κειμένη ἐντὸς μιᾶς εὐφόρου πεδιάδος πλησίον τῆς Μοίριδος λίμνης, μὲ πολλὰ περὶ αὐτὴν σωζόμενα λείψανα ἀρχαίων Αἰγυπτιακῶν μνημείων, ἐξ ὧν μάλιστα ὁ ἀρχαῖος Λαβύρινθος, ἢ ἐν τῶν ἐξαισίων ἔργων τῆς αἰκουμένης, περιελάμβανε δώδεκα μεγάλας παστάδας μὲ τρεῖς χιλιάδας κοιτῶνας χρησιμεύοντα ὡς ταφεία πολλῶν παλαιῶν τῆς Αἰγύπτου Βασιλέων καὶ εἰς δικτήρησιν τῶν Κροκοδείλων, λατρευομένων ἐξαιρέτως ὑπὸ τῶν αὐτῶν παλαιῶν κατοίκων».

Ἀναφέρει δ' ὁ Ὅμηρος τὸν Δαίδαλον εἰς τὴν Κνωσσὸν ἐν τοῖς ἐφεξῆς:

«Ἐν δὲ χορὸς ποικίλλε περικλυτός Ἀμφιγυήεις  
«Τῷ ἴκελον, εἶν ποτ' ἐλ Κνωσσῷ εὐρείη  
«Δαίδαλος ἦσκησε καλλιπλοκάμῳ Ἀριάδῃ»  
(Ἰλ. Ε. 39)

Ὁ δ' Ἡρόδοτος, δὲν ἔγραψε μὲν εἰδικῶς περὶ τοῦ Κρητικοῦ Λαβυρίνθου, ἀλλ' ἐπραγματεύθη σχετικὰ πρὸς αὐτὸν, ὡς θέλει ἀειχθῆ κατωτέρω, τὰ κατὰ Μίνωα ἐν Σικελίᾳ καὶ τῇ αἰτίᾳ, δι' ἣν συνεπέειχε χρησμοῦ τοῦ μαντείου τῶν Δελφῶν δὲν



ἔλαβον οἱ Κρήτες μέρος εἰς τὸν Περσικὸν πόλεμον, ἀπορρέουσαν ἐκ τῆς ἀνεκδικήτου δολοφονίας τοῦ Μίνως, διώκοντας τὸν Δαίδαλον, τὸν αἰκοδόμον τοῦ Λαβυρίνθου, ὡς δείκνυται ἐν ταῖς ἐπομένοις:

«Κρήτες δέ, ἐπεὶ τε σφάκας παρελάβανεν οἱ καὶ ἐπὶ τούτοις ταχθέντες Ἑλλήνων, ἐποίησαν τοιπόνδε. Πέμψαντες κοινῇ θεοπρόπους εἰς Δελφοῦς πτόν θεὸν ἐπειρώτων, εἴ σοι ἄμεινον τιμωρέουσι γίνεταί τῃ Ἑλλάδι. Ἡ δὲ Πυθία ὑπεκρίνατο καὶ νῆπιοι, ἐπιμέμφεσθε ὅσα ὑμῖν ἐκ τῶν Μενέπλεω τιμωρημάτων Μίνως ἐπέμψε μηνίων δακρύματα, ὅτι οἱ μὲν σὺ συνεξεπρήξαντο αὐτῷ τὸν καὶν Καμικῷ θάλατον γενόμενον, ὑμεῖς δὲ ἐκείνοισι πτὴν ἐκ Σπάρτης ἀρπασθεῖσαν ὑπ' ἀνδρὸς βερβάρου γυναῖκα». Ταῦτα οἱ Κρήτες ὡς ἀπενειχθέντα κήρυσαν, ἔχοντο τῆς τιμωρῆς. (Ἡ: Βιβ. 7, 169.)

Δὲν εἶνε προδήλως εὐχερῆς ἡ μόρφωσις κατηγορηματικῆς γνώμης ἐπὶ ζητημάτων, εἶον τὸ ἀντικείμενον τῆς πραγματείας ταύτης, περὶ τοῦ ὁποῦ ἡ χορεία τῶν ἀρχίων συγγραφεῶν, ἐν συναυλίᾳ σχεδόν, ἐταλαντεύθη καὶ ἐδίστασε ν' ἀποφανθῇ φαισμένως. Ἀλλὰ καὶ δὲν ἀποκλείεται, ἐξ ἐναντίας μάλιστα ἐπιβάλλεται ἐργασία διηγετικῆς καὶ μέριμνα πρὸς ἀιαφώτισιν τῶν σκοτεινοτέρων ἰδίως σταθμῶν τῆς πατρίου ἱστορίας, καὶ δὴ ὅταν τοσαῦτα σχετικὰ ἐγράφησαν, ὡς ἐν προκειμένῳ, πρὸ τῶν ὁπίων ἀληθῶς σταματᾷ τις καταπληκτος, ἀπορῶν ἂν ἦτο δυνατόν νὰ ἦσαν τὰ πάντα μῦθος.

Ἐκ τοιαύτης ἀρχῆς ἀρμώμενος ἐκτιθημί τινα ἐξ ὧν σχετικῶν ἐσταχυολόγητα, μετὰ τῶν ἐξ αὐτῶν ἀπορρέοντων, κατὰ τὴν ἀντίληψίν μου, συμπερασμάτων, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰ διασωθέντα ψηλαφητὰ μαρτύρια, εἶναι τὰ εἰρηπια καὶ οἱ παμπληθεῖς τύποι Κνωσίων νομισμάτων, γνωστοῦ ὄντος, ὅτι τὰ ἀρχαῖα νομίσματα ἀποτελοῦσιν εἶα τῶν ἀρχαίων τῆς ἱστορίας.

Προσθετέον δ' ὅτι τὰ συμπεράσματά μου στηρίζονται ἐπὶ μαρτυριῶν, αἱ παρατίθημι αὐτολεξεῖ ἐκαστοτε, ὠθούμενος ἐκ τοῦ αὐτοῦ πνεύματος, ὅπερ ὑπεγόρευσε εἰς τὸν Διάδωρον νὰ προτάξῃ τὰδε τῆς συγγραφῆς του: «Ταῦτα μὲν σὺ, ἀκριβῶς προνοτομωσάμεθα, βουλόμενοι τοῦ: μὲν ἀνχνιώτικον πταῖ εἰς ἔννοιαν ἀγαγεῖ τῆς ὅλης προθέσεως, τοῦ: πρὸς δικασκεῖν εἰωθότις τὰς βίβλους ἀποτρέψαι πλυμνισθῆναι τὰς ἀλλοτρίας πραγματείας». (Β:βλ. 1 § 5).

(\*Ἐπεταί συνέχεια)

Γ. ΙΑΚ. ΚΑΛΑΪΣΑΚΗΣ

## Ἡ ΚΡΗΤΗ ΟΛΙΓΟΝ ΠΡΟΣ ΤΑ ΟΠΙΣΩ

Ἡερικὰ ἐν περιλήψει κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν  
Σαρακηνῶν ἐπιδρομῆν.

Τὸ 1 μ. Χ. ἡ Μεγαλόνησος τῆς Μεσογείου κορώνα, τὸ σέμνωμα τῆς ἀρχαιότητος ὑπὸ πολιτειακὴν ἐποψίν, ἡ ἐκατόμπολις αὐτῆ τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ κοιτίς, ὑπέκυψεν εἰς τὴν ἐπιδρομῆν τῶν ἐκ τῆς Ἰβηρικῆς Χερσονήσου ἐπιδραμόντων Σαρακηνῶν, οἵτινες μετέβαλον τὸ ἀρχαῖον τῆς ὄνομα εἰς Κάνδιαν. Ἐν ἑκατὸν καὶ τριακοντα ἑπτὰ ἔτεσιν οἱ κατακτηταὶ τῆς ἐτύρβασαν πρὸ εὐδανὸς ἀνθρωπίνου ἱεροῦ καὶ ὁσίου ἀνασταλέντες. Ἡ περίοδος αὕτη τῶν Σαρακηνῶν ἐστοίχισεν εἰς τὴν μέχρι τότε ἀγνήν καὶ παρθένον τῆς Μεσογείου νύμφην εἰς πολλὰς ἐκατόμβας καὶ θυσίας, εὐχὴ ἀναιμάκτους, διότι ἐνῶ κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἤρθημεν περὶ τὰς 700 καὶ ἐπέκεινα χιλ. κατοίκων, ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς πολὺ ἐμειώθη, χιλιάδων προσενεχθέντων ἐλοκάυτωμα εἰς τοὺς βωμούς, χιλιάδων ἐξωκειλάντων εἰς τὴν ἀπώλειαν ὑπὸ τὸ δξὺ καὶ κοπτερόν φάσγανον τῶν κατακτητῶν, χιλιάδων ἐκπατρισθέντων καὶ ἐξομσάντων τὴν ἀπηνῆ τῶν βερβάρων μαχαιραν φευγόντων καὶ χιλ. στειρευσάντων καὶ καταστάντων ἀγόνων. Λέγεται ὅτι ἐπὶ τῶν Σαρακηνῶν ὁ πληθυσμὸς τῆς περικαλλοῦς Νήσου ἠλαττώθη κατὰ τὸ μικρὸν σχετικῶς χρονικὸν τοῦτο διάστημα εἰς πεντακοσίας πεντήκοντα χιλιάδας ψυχῶν. Ὁ Κρῆς διετήρησε τὸ ἀρειμάτιον αὐτοῦ ἐν μέσῳ τῆς φοβερᾶς ἀναστατώσεως τὴν ὁποῖαν παρήγαγον ἐπιλάσαντα καὶ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τὰ ἀγρία καὶ ἀτίθασσα τῶν Σαρακηνῶν στίφη, αἵτινα ἐπεγείρησαν τὴν ἀνατροπὴν τῶν ἡθῶν καὶ τὴν ἐξάμβλωσιν τῶν ἐθνικῶν καὶ θρησκευτικῶν ἐθίμων φρονούντα ὅτι οὕτω θὰ ἐδραίωνοι ἐν τῇ Νήσῳ τὴν ἀπόλυτον αὐτῶν δεσποτείαν. Ἡ δεσποτεία ὁμῶς αὕτη στερουμένη βάτεως καὶ θεμελίων, ἀρχὴν μὴ ἔχουσα, ἦτο σαρακισμένη καὶ ἐφθισία ἀπὸ τὰς πρώτας τῆς ἐπιδρομῆς τῆς ἡμέρας. Ὁ Καδερ, ὁ Οὐσλάχ, οἱ Σειλουλάχ καὶ τὸ σμήνος τῶν αὐτοχειρονότων ἀρχηγῶν τῆς Σαρακηνῆς φυλῆς ἤρριζον καὶ ἐφειλονεῖκον, ἡ δὲ ἰσχύς αὐτῶν ἐπ' οὐδενὸς δικαίου ἀρχῶν ἐστηρίζετο. Τὸ σθένος καὶ ἡ ἀντοχὴ τῶν Κρητῶν ἐματαίου τὴν ἀγέρωχον καὶ ὑπερφίαλον τῶν ἀγρίων τούτων λαῶν ἐπιδρασαν ἐπὶ τῶν κατοίκων τῆς Νήσου εἰς τρόπον



ώστε ἡ Σαρακηνή κατοχή νὰ μὴ δύναται νὰ ἐδραιωθῆ καὶ νὰ στερεωθῆ.

Ἐπὶ τούτοις καὶ ἐνισχυομένη ἐκ τῆς ὁμοφύλου ἀραβικῆς φυλῆς τῆς ὁποίας παραφύας τις ἐξώκειλεν ἐκ τῆς Βορείου Ἀφρικῆς δὲν ἐνέπνευσε ζωὴν εἰς τὴν σπαρασσομένην ὑπότῃς διχοστασίας τῶν κατακτητῶν ὀρδῶν. Μαινόμενοι ἐζήτουν ἕκαστοι τὴν μερίδα τοῦ λέοντος ἐκ τῆς λείας, οἱ δὲ κάτοικοι τῆς ὠραίας καὶ περικαλλοῦς Νήσου ἔπασχον τὰ πάνδεινα ἐκ τῆς λυσσαλέας ταύτης τῶν ἐπιδραμόντων πλεονεξίας.

Ἐν τούτοις ὁ ποθητὸς χρόνος τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς Κρήτης ἀπὸ τῆς τυραννίας τῶν Σαρακηνῶν δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐπέλθῃ. Μετὰ 137 ἔτη κατὰ τὸ 961 ἀνεφάνη ὁ Σωτήρ. Ἦτο οὗτος ὁ στρατηγὸς Φωκᾶς Νικηφόρος ὁ μετὰ ταῦτα γενόμενος Αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου. Οὗτος ἐλθὼν εἰς Κρήτην συνέτριψε τὰς βαρβαρικὰς τῶν Σαρακηνῶν ὀρδὰς καὶ τοὺς μὲν κατέστρεψε, τοὺς δὲ ἐξῶσε καὶ ἀπέδωκε τὴν ἐλευθερίαν εἰς τοὺς Κρήτας.

Διακόσια καὶ τεσσαράκοντα τρία ἔτη μετὰ τὴν ἀπὸ τῶν Σαρακηνῶν ἀπολύτρωσιν οἱ Κρήτες διήγον ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων ἐλεύθεροι συνεισφέροντες εἰς αὐτοὺς τὸν φόρον τῆς συνοχῆς πρὸς τὸ ὅλον τοῦ κοσμοϊστορικοῦ Κράτους. Οἱ Κρήτες συνεξεστράτευσον μετὰ τῶν Αὐτοκρατορικῶν στρατευμάτων, συνεπολέμουν κατὰ τῶν πανταχόθεν εἰσβαλλόντων ἐπανειλημμένως κατὰ τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους, ἐχθρῶν καὶ συνελειτούργουν εἰς τὴν ὅλην διεξαγωγὴν καὶ οἰκονομίαν τῶν πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ὑποθέσεων τοῦ ἔθνους. Ἀρεϊμάνειοι καὶ ἀπείριττοι κατὰ τὴν χρονικὴν ταύτην περιόδον, τὸ πολεμικὸν μένος εἰς μέγαν βαθμὸν ἔχοντες καὶ τὸ ἔθνικόν αἶσθημα εἰς ἀνυπόλογον ὄρον ἀνεπτυγμένον, ἔσπευδον παντοῦ, ὅπου τὸ συμφέρον τοῦ Κράτους ἀπῆτει καὶ ὅπου τοὺς προσεκάλεσε τὸ καθῆκον καὶ ἡ τιμὴ.

Μοιραίως τὸ 1204 εἶδον δυστυχῶς τὴν πατρίδα αὐτῶν πωλουμένην δίκην ἐμπορεύματος πρὸς τὸν ἐκ τῶν σταυροφόρων Βονιφάτιον Μομφεράτον τὸν λαβόντα κλῆρον κατὰ τὴν διανομὴν τοῦ Ἀνατολικοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους. Εἶδον τὴν πατρίδα τῶν περιπίπτουσαν εἰς τὴν τυραννίαν τῆς Βενετίας κατὰ τὸ διάστημα τῆς ὁποίας δέκα καὶ πέντε καταστρεπτικὰς ἐπαναστάσεις ἐπεχείρησαν ὅπως ἀποσείσωσι τὸν ὀδυνηρὸν καὶ ἀπαίσιον ζυγὸν τοῦ νέου κατακτητοῦ.

Ἀκολουθεῖ

Διευθ. «Φωτὸς»

## Ἡ ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΤΗΣ ΜΗΛΟΥ ΚΑΙ Ο ΠΟΣΕΙΔΩΝ

(ὑπὸ Π. Ν. Διδάρη, ἱατροῦ)

Ὁ κ. Héru de Villosfosse διεκδύωνεν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιγραφῶν καὶ τῶν ὠραίων τεχνῶν πρὸ δύο ἐτῶν, ὅτι εἶχεν ἀνεύρει εἰς τὸ μουσεῖον τοῦ Λούβρου μαρμαρινὴν βᾶσιν μεθ' Ἑλληνικῆς ἐπιγραφῆς φερούσης τὸ ὄνομα τοῦ Θεοδώριτου, υἱοῦ τοῦ Μυσιστράτου, ἀνακαλυφθεῖσαν ἐν Μήλῳ, καθ' ἕν χρόνον καὶ ἡ περιώνυμος Ἀφροδίτη.

Ὁ κ. Vautier, ὑποπλοίαρχος, ὅστις ἦτο παρὼν κατὰ τὴν ἀνακάλυψιν ἐσκιαγράφησε τὴν ἐπὶ μακρὸν χρόνον καὶ ἐνεκεν ἐσφαλμένης διαγνώσεως ἀποπλανηθεῖσαν αὐτὴν βᾶσιν ἥτις, ἐὰν κρινώμεν ἐκ κοιλότητός τινος, εἰς ἣν ἐφκρμόζεται, θὰ ἐχρησίμευεν ὅπως ὑποβαστάζῃ Ἑρμῆν συγχρόνως τῇ Ἀφροδίτῃ ἀνακαλυφθέντα.

Ἡ ἀνακάλυψις αὕτη ἐπιτρέπει ν' ἀπωθήσωμεν, ἥτις κατὰ τινὰς, χρονολογεῖ τὴν Ἀφροδίτην ἀπὸ τοῦ 100 π. χ. ἔτους· κατὰ τὸν Reinach αὕτη χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 380 π. γ. καθὼς καὶ ὁ Ποσειδῶν.

Ἡ ἱστορία τῆς ἀθανάτου ἡμῶν Ἀφροδίτης, εἶνε ἴλιαν περιπεπλεγμένη.

Πῶς ὀνομάζετο πράγματι; τί παριστᾷ; ἀποτελεῖ τμήμα συμπλέγματος μετ' ἄλλου προσώπου; εἶχε βραχίονα κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀνακάλυψώς της; ἐκράτει μῆλον; τόσα ζητήματα, τόσας διηγήσεις καὶ μακρυρίας ἀντιπρακτικὰς!

Πᾶσα ἡ ἀλήθεια, θὰ ἐγίνετο γνωστὴ, ἐὰν ἡδύνατό τις νὰ συμβουλευθῆ δύο ἐπίσημα ἐγγράφα, ἀμφότερὰ ὅμως εὐρίσκόμενά ὑπὸ μεσεγγύθειν, ἕτε ἀποτελοῦντα μέρος φακέλλου μυστικώτατων ἐγγράφων. Τὸ μὲν ἐν ἐξ αὐτῶν εὐρίσκεται ἐντὸς τῶν οἰκογενειακῶν ἐγγράφων τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου τοῦ Β'. τῆς Βυαρίας, τὸ δ' ἕτερον, ἐντὸς τῶν διπλωματικῶν ἐγγράφων ἅτινα διακοινοῦνται μετὰ παρέλευσιν 30 μόνον ἐτῶν.

Τὸ τελευταῖον τοῦτο, εἶνε ὑπόμνημα τοῦ κ. Tissot περὶ τῶν κατὰ τὸ 1877 γενομένων ἀνακαλύψεων ἐν αὐτῇ τῇ Μήλῳ εὐρέθη κολοσσίου Ποσειδῶν, μεγάλην πρὸς τὴν Ἀφροδίτην τῆς Μήλου ἔχων ἀναλογίαν, καὶ νῦν ἐν τῷ Μουσείῳ Ἀθηνῶν εὐρίσκόμενος. Τὸ τοιοῦτον δὲ μεγάλως ἐκπλήττει τὸν κ. Tissot.

Ὡς πρὸς ἡμᾶς τὰ δύο ταῦτα πρόσωπα, ἀπετέλουσαν σύμπλεγμα, ἢ τοῦλάχιστον συμμετρικῶς ἀντεπεκρίνοντο ἐν τῷ ναῷ.

Ἀλλὰ τί γίνεται ὁ μετὰ τοῦ Ἄρεως γάμος τῆς Ἀφροδίτης, ὅν ἐπὶ μακρὸν ὑπεστήριξεν ὁ Ravaisson;

Ὁ Vautier δόκιμος τοῦ γαλλικοῦ ναυτικοῦ, πρῶν συνταγματάρχης ἐν τῷ Ἑλληνικῷ ναυτικῷ, εἶνε ὁ πρῶτος, ὁ εἰδοποιήσας τὸν κ. Brest, τὸν ἐν Μήλῳ προξενικὸν πράκτορα τῆς Γαλλίας, περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ χωρικοῦ Βοττώνη γενομένης ἀνακάλυψώς. Οὗτος παρεκίνησε τὸν χωρικὸν νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰς ἐρεῦνας. Κατὰ τὸν κ. Vautier τὸ ἀγαλμα εἶχε βραχίονα καὶ ὁ βραχίων οὗτος ἐκράτει μῆλον. Τὴν ἱχογράφησεν ὁλόκληρον;



Ἐκ τῆς εἰς τὴν Ἀκαδημίαν ἀνακοινώσεως τοῦ κ. Reinach ἔπεται ὅτι ὁ κ. Vautier ὑπῆρξεν ἀληθῆς μάρτυς καὶ ὅτι ἦτο ἄξιος πίστεως. Καὶ ὁ Dumont d'Urville ἐπίσης εἶχεν ἴδει τὸν βραχιόννα. Ἐν τῇ οἰκογενεῖα τοῦ μεγάλου φιλέλληνος κ. Ἐρρίκου Ρωσφῶρ (συγγενεὶ τῷ μαρκησίῳ de Riviere, ὅστις ἐδῆλθησε τὸ ἀγαλμα εἰς τὸν Λουδοβίκον τὸν ΙΗ) εἰσὶν ἄλλοι Ἀφροδίτης μετὰ βραχιόνων. Ἀλλὰ γέγραπται, ἡ ἀτυχὴς αὕτη, οὐδέποτε νὰ μὲνη ἥσυχος, Ὅσοι διῆλθον πρὸ τῶν περιέργων ὑαλωμάτων τῆς ἐκθέσεως τῆς ἀστυνομίας τῶν Παρισίων κατὰ τὴν ἐκθεσὶν τοῦ 1900, ἐβλεπον ἐκεῖ τεμάχιον χάρτου, οὕτω συντεταγμένον!

**Ἑπιθεσία τῆς Ἀστυνομίας**

»Ἰππεὺς ἐν στολῇ, θὰ μεταβῇ τὴν 7ην Ἰαν. 1871  
»περὶ τὴν 2 1]2 τῆς νυκτός! μετὰ φορτηγοῦ ἀμα-  
»ξίου εἰς τὴν Ἀστυνομίαν, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἀγ.  
»Παρεκκλησίου (Me Chapelle) ὅπως παραλάβῃ τὸ  
»ἐμπιστευθησόμενον αὐτῷ φορτίον καὶ τὸ μεταφέρῃ  
»εἰς. . . . .

**Ὁ Ἰλαρχος**

(Ἑπιγραφή εὐανάγνωστο.)

Ἡ αἰνιγματικὴ αὕτη διαταγή, ἀφῆρα τὴν Ἀφροδίτην, ἥτις ἐμελλε νὰ μεταφερθῇ εἰς τὴν νομαρχικὴν Ἀστυνομίαν, ὅπως φέρονται ἐκεῖ αἱ κοιναὶ καὶ ἀπειθεῖς ἐταῖραι!

Παρατηρητέον ὅτι ἡ διαταγή χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς 7ης Ἰαν. Πρὸ τινων ἡμερῶν τυχαῖα πυρκαϊὰ εἶχεν ἐκραγῆ εἰς τὰ γραφεῖα τῆς νομαρχιακῆς Ἀστυνομίας τὴν ἐπαύριον ὁ ἀρχιτέκτων κ. Diet ἐπεφορτίετο νὰ εἶρῃ, εἰς τὸ βάθος τῶν ὑπὸ τὸ οἰκοδόμημα ὑπογείου χώρον, ὅπως κρύψωσιν ἐκεῖ ὀπισθεν κεραμοκτισμάτος στερεῶς τετοιχωμένοι, τὰ ἐπισημώτατα τῶν τε ἱστορικῶν καὶ διοικητικῶν ἀντικειμένων καὶ ἐγγράφων, ὅπως προφυλαχθῶσι ταῦτα, κατὰ πάσης ἐνδεχομένης καταστροφῆς, ἥτις κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἦτο πάντοτε ἐπικειμένη.

Μετὰ τῶν ρηθέντων ἀντικειμένων, προύκειτο νὰ κρύψωσι, καὶ τὴν ὑπὸ τῆς διευθύνσεως τῶν Ὁραίων Τεχνῶν ἐμπιστευμένην τοῦ κ. Cresson, νομάρχῃ τῆς Ἀστυνομίας, Ἀφροδίτην τῆς Μήλου.

Ἡ οἰκοδόμησις τῶν κρυπτῶν ἤρξατο κατὰ Δεκέμβριον καὶ ἐπερατώθη κατὰ Ἰανουάριον.

Ἡ μέλλουσα νὰ περιλάβῃ τὴν Ἀφροδίτην τῆς Μήλου σοροθήκη κατεσκευάσθη ὑπὸ τὴν κρύπτῃν, ἐν ᾗ θὰ ἐτοποθετοῦντο τὰ ἐγγράφα τοῦ ἀρχαιοφυλακείου.

Νύκτωρ μετερέβθη ἐκεῖ, ἡ θυγάτηρ τοῦ Φειδίου διὰ φορτηγοῦ ἀμάξης, συναδᾷ τῇ ἀνωτέρῳ διαταγῇ. Ταῦτα δὲ πάντα ἐγένοντο διὰ τῆς μεγίστης μυστικότητος.

Ἡ Ἀφροδίτη κατακεκλιμένη ἐν καλῷ καὶ στερεῶς ἐμπεφορτημένῳ φερέτρῳ, κατετέθη ἐν κρύπτῃ, ἥτις ἀκολούθως ἐπληρώθη διὰ χωμάτων, ἐφράχθη, ἐτοιχώθη καὶ τέλος ἐκαλύφθη ὑπὸ ἄμμου, πρὸς ἐξαφάνισιν παντὸς ἔχου; μεθ' ὃ ἐπέθετον τὰ ἐγγράφα τῶν ἀρχαίων τῆς πρωτεύουσῃς, ὅπως προφυλάξωσι ταῦτα τοῦ πυρός.....τοῦ Πρωσσικοῦ· ἀλλ' ἡ ἐπανάστασις ἐκηρύχθη καὶ ἡ Νομαρχιακὴ ἀστυνομία γίνεταί λεία τοῦ πετρελαίου, ὡς καὶ τὰ ἐγγράφα τοῦ Ἀρχαιοφυλακείου.

Ἡ Ἀφροδίτη εὑρίσκεται εἰς τὸ κέντρον τῆς πυρκαϊῆς, ἀλλὰ μένει ἀκεραία!.....μηδὲ στυγνὸς ὕδατος ἀφιχθείσης μέχρις ἐκείνης, μηδὲ φλογὸς κἂν μιᾶς θιξάσης τὴν μαρμάρινον αὐτῆς λευκότητα· ἐμεινεν ἀθικτος ἐν τῇ μυστηριώδῃ αὐτῆς κρύπτῃ, ἀλλὰ διατρέξασα μείζονα κίνδυνον ἐν εἰσοσιν ἑβδομάσιν, ἢ κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐπὶ εἰκοσιν αἰῶνας, ἐν τῇ ἡσῶ Μήλω διαμονῆς τῆς.

Τέλος Νικηφόρος ἐξήρχετο τῆς νέας ταύτης δοκιμασίας καὶ ἅπαξ ἔτι δικαίως ἐπωνομάσθη Νικήσσοσ Ἀφροδίτη.

Ἐν Παρισίοις

Π. Ν. ΔΙΒΑΡΗΣ ἱατρός

**ΦΤΕΡΟΤΤΙΣΜΑΤΑ**



Μέσα εἰς τοὺς ἀνθοσπαρμένους κόσμους τῆς φαντασίας περιδιαβάζω μαζύ σου, μίαν ἡρεμον ἐσπέραν τοῦ ἔαρος.

Σὲ κρατῶ ἀπὸ τὴν χεῖρα καὶ θέλω νὰ μὲ ὀδνηγῆσῃς εἰς τὰ θελκτικώτερα τοπεῖα τῶν μαγευτικῶν αὐτῶν κόσμων.

Σοὶ ὀμιλεῖ τὸ βλέμμα μου, τὸ ὁποῖον λέγουν ὅτι εἶνε εὐγλωττον, σοὶ ἐκφράζει τὸν θαυμασμόν μου δι' ὅ,τι ὠραῖον μᾶς παρέχει ἡ φαντασία καὶ σοὶ ζητεῖ νὰ διαρκέσῃ ἐπὶ μακρὸν τὸ ὠραῖον αὐτὸ ταξείδιον, ἀλλ' ἡ χεῖρ σου ἀφίνει τὴν ἰδικὴν μου..... διὰ νὰ μοὶ δεῖξῃ κάτω τὴν γῆν!

Διατὶ δὲν θέλεις νὰ ἀκολουθήσωμεν τὸ μαγευτικὸν αὐτὸ ταξείδιον ὅπου, ἡ φαντασία μόνον ὀδνηγεῖ καὶ πλάττει—ἀκούραστος δημιουργὸς—τὰ γλυκύτερα, τὰ τολμηρότερα τῆς εὐτυχίας ὄνειρα;



Ἐκεῖ ἐπάνω ἀτενίζομεν ἐκ τοῦ πλησίον ἐν ἄστρον· μαρμαίρει περισσότερον ἀπὸ τὰ ἄλλα.....!

Μόλις τὸ βλέπω πίπτω εἰς τὰ γόνατα καὶ εἰς τὰ χεῖλη μου πλανῶνται λόγοι ὁμοιάζοντες πρὸς προσευχὴν! εἰς τὸ βλέμμα μου ζῆ ἡ ἔκστασις καὶ ἀντικατοπτρίζεται ὁ οὐράνιος ἔρωσ.

**Εἶνε τὸ ἰδανικόν μου!** αὐτὸ ὠδήγησε πάντοτε τὴν ἀσθενῆ χεῖρά μου, ὅταν συνέθετε στίχους· ἡ ἐκίνει τὸν χροστῆρα ἐπὶ τῆς ὀθόνης.

Στρέφω καὶ σὲ ἀτενίζω τότε περιδάκρυς, ἀλλ' ἡ σκληρὰ χεῖρ σου—θεραπευτικὴ πάντοτε τίθεται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν σου, ἐνῶ διὰ τῆς ἄλλης μὲ σύρεις μακρὰν.....

Ἀλλὰ καὶ τότε σὲ ἀκολουθῶ πιστῶς χωρὶς νὰ ἐξελθῇ ἀπὸ τὰ χεῖλη μου λέξις παραπόνου. Μὲ ὀδνηγεῖ πλησίον σου μία μεγάλην,



ἀκαταμάχητος Δύναμις, τό Περωμένόν!



Καὶ κατερχόμεθα σιγὰ σιγὰ ἐπὶ τῆς γήινης σφαίρας, τῆς κατοικίας τῶν δακρύων καὶ τῶν θρήνων, ἐνῶ ἐκ τοῦ χάους τῆς Δημιουργίας ἀκίετα τό ξεψύχισμα μᾶς ἀσυλλήπτου ἀρμενίας, τὴν ὁποίαν μετ' ὀλίγον διαδέχεται ἡ οἰμωγὴ τῆς σκληρᾶς πραγματικότητος.

Ἄρτεμισία Λανδράκη Ντόκου

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

## ΟΙ ΔΥΟ ΝΑΟΙ

Βλέπετε αὐτοὺς τοὺς δύο ναοὺς; Ὁ ἓνας  
[εἶνε ἀρχαῖος  
Καὶ τὸν ἐχρούσωσε ὁ καιρὸς μετ' τοῦ ἡλίου  
[τὰ φιλιὰ.  
Ὁ δεύτερος εἶνε λευκὸς, κατάκλειστος καὶ  
[νέος  
Κία' στράφτει ὅτι σαλφείρινη τοῦ αἰθέρος  
[ἀγκαλιὰ.

Στὸν πρῶτο ἐλειουργήσατε, παιδιὰ μου,  
[νύχτα μέρα,  
Καὶ τὸ λιβάνι ἐκάψατε ὅστους θεοὺς τοὺς  
[λατρευτοὺς,  
Ποῦ ἐδόξασαν κέκάνανε μεγάλην τὴν Μητέρα,  
Στοὺς ἡμιθέους τοὺς δοξαστοὺς, ὅστους  
[ἥρωας τοὺς γνωστοὺς.

Εἶν' ὁ ναὸς ποῦ χτίσθηκεν ἀπ' τὴν ἐλευ-  
[θερίαν  
Στοὺς γίγαντας προμάχους τῆς ὀσά χρόνια  
[τὰ παλνὰ,  
Ποῦ ὑμνολογεῖ κάθε στιγμή καὶ ψάλλει ἡ  
[ἱστορία  
Καὶ τὸνομά τους τὸ σεμνὸ τάκοῦτε ὀσά  
[σχολεῖα.

Εἶνε καιρὸς νανοίξετε καὶ τὸ ναὸ τὸν ἄλλο.  
Ποῦ γιὰ τοὺς ἀγνωστοὺς θεοὺς παιδιὰ μου,  
[ἔχει κτισθῆ  
Πρὶν ἀποθάνω μέσ' ὀσαῦτὸ θέλω κέγὼ νὰ  
[ψάλλω  
Ἄλλους θεοὺς, ὀψ! νέους θεοὺς! ἄς πάψουν  
[οἱ γνωστοί!

Ἄλλους ρυθμοὺς, μᾶλλες χορδὲς καὶ μᾶγνα-  
[σση ἀρμονία,  
Πρὶν ξεψυχήσῃ ἡ λύρα μου, παιδιὰ μου, θέλω  
[νὰ ἴπω.  
Νὰ ψάλλω κιᾶλλους ἥρωας ἀπ' τὴν Μακε-  
[δονία

Μᾶλλα τραγούδια σᾶγνωστο κιαλλοιώτικο  
| σκοποῦ.

Μὴ τὸν ἀφίνετε κλειστό! Ἄνοιξετε τὴ θύρα,  
Νὰ λειτουργήσῃ μέσα του ἀγέρας, φῶς, ζῶή.  
Ποῖος ξερεῖ. ἂν ἀπὸ σᾶς πολλοὶ δὲν σᾶς  
| τὸ γράφ' αἰώνιοῖρα  
Μιὰ μέρα νὰ λατρεύεστε κει μέσα ὀσὶν ὀθεοί.

Γεώργιος Στρατήγης

## ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ

### ΤΩΝ ΞΕΝΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

### ΕΝ Τῃ ΝΕΩΤΕΡΑ ἩΜΩΝ ΓΛΩΣΣῃ

Τὸ σχολεῖον, εἶπέ τις τῶν ἐνδόξων γλωσσολόγων, δὲν εἶναι ὁ κατάλληλος τόπος, ἵνα ἐν αὐτῷ γίνωνται γλωσσικὰ πειράματα, ὅπως οὐδ' ἐν τῷ ἀγγρῷ τῷ μέλλοντι νὰ παραγαγῇ ἐκλεκτὸν σῖτον ἐπιτρέπεται νὰ σπείρωνται ἀμφίβολα σπέρματα (Noreen). Αὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ μάλιστα πολὺ διακαίτερον, νομίζω, δύναται νὰ λεχθῇ καὶ περὶ τῆς γραπτῆς γλώσσης τοῦ ἔθνους, ὅτι οὐδ' αὕτη εἶναι κατάλληλος τόπος, ἵνα ἐπ' αὐτῆς ἐφαρμόζωνται ἐπί ποικίλαι τῶν ἐκάστοτε γλωσσολόγων ἢ γλωσσολογούντων θεωρίαι, καὶ ὡς πρό, τᾶλλα καὶ ὡς πρὸς τὰς ξένας λέξεις.

Παρ' ἡμῖν ἀπὸ μικρῶν αἰώνων ἐκράτει ἡ συνήθεια νὰ φεύγωμεν τὰς ξένας λέξεις ἐν τῷ γραπτῷ λόγῳ, μόνον δὲ ἐπ' ἐσχάτων ἤρχισαν ὀλίγοι τινὲς νὰ παραλαμβάνουσιν αὐτάς εἰς τὸν λόγον αὐτῶν. Ὁ δὲ κ. Krumbacher προκειμένου νὰ διαλάβῃ περὶ τῆς χρήσεως αὐτῶν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ, εὗρέθη, ὡς αὐτὸς ὀμολογεῖ, ἐν ἱκανῇ στενωπῷ, διότι ἤθελε μὲν νὰ συστήσῃ ἡμῖν τὴν χρῆσιν αὐτῶν, παρετήρει δὲ ὅτι καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Γερμανίᾳ, ἢ ἡ γλώσσα ἐνεκα ἱστορικῶν λόγων εἶχε κατακλυσθῆ ὑπὸ Γαλλικῶν καὶ ἄλλων λέξεων κατὰ τοῦ παρελθόντος αἰῶνα, ἐν Γερμανίᾳ λέγω, καὶ ἐπισήμως ἢ διοικήσεως καὶ οἱ ὀδοίμοι συγγραφεῖς καὶ διάφοροι λόγιοι ἀέλαβον τὸν κατ' αὐτῶν ἀγῶνα, καὶ ὅτι πολυάριθμοι σύλλογοι πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν πολλαχοῦ τῆς Γερμανίας συνέστησαν καὶ πάση δυνάμει ἀπὸ πολλοῦ χρόνου ἐργάζονται καὶ πλεῖστα καὶ ἐξαισία κατῶρθωσαν. ἔβλεπεν ὅτι, εἰ καὶ οἱ τὰς ὑπερβολὰς καὶ τὰ σφάλματα, εἰς ἃ ἐνίοτε περιέπεσον οἱ φιλοπάτριδες ἐκεῖνοι ἄνδρες, ἠγέρθη συζήτησις καὶ ἀντίρρᾶσις τις καὶ ποικίλαι γνώμαι ὑπὲρ τῆς χρήσεως τῶν ξένων λέξεων καὶ κατ' αὐτῆς προσηνέχθησαν ἐκατέρωθεν, οὐχ ἤττον τὸ ἔργον τοῦ καθαρισμοῦ προβαίνει αἰεὶ ἀκατάχρητον καὶ οἱ ὑπὲρ αὐτοῦ προβαλλόμενοι λόγοι ἀκαταπύστως νικῶσιν. Ἐνεκα τούτων πάντων ἤσθάνετο ὅτι ἡ ὑπεράσπισις τῆς χρήσεως αὐτῶν ἰδίως παρ' ἡμῖν εἶναι ἔργον



δύσκολον, ἄλλως τε, καὶ ἀφοῦ δὲν ἠδύνατο νὰ λαλήσῃ πρὸς ἡμᾶς περὶ τούτων ἀξιωματικῶς ἐν ὀνόματι τῆς ἐπιστήμης· τῆς Γλώσσης. Ἐντεῦθεν ἐστράφη ἄλλην ὁδόν· ἀντὶ ὁπλ. νὰ ἀναλάβῃ νὰ ἐξετάσῃ τὸ ζήτημα τῆς παραλήψεως καὶ χρήσεως τῶν ξένων λέξεων οὐ μόνον καθολικῶς, ὡς πρὸς πᾶσαν γλῶσσαν, ἀλλὰ καὶ εἰδικῶς, ὡς πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν, καὶ ἀποδείξας οὕτω τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ κακὰ τούτων νὰ δείξῃ ἡμῖν τὴν ὄρελειαν ἢ κατὰ τὴν ἐαυτοῦ γνώμην θὰ ἐποριζόμεθα παραλαμβάνοντες αὐτάς, ἀναλαμβάνει τὸν ὑπὲρ τῶν ξένων λέξεων ἀγῶνα καὶ προφέρει καθ' ἡμῶν ὅσα ἐλέχθησαν ἐν Γερμανίᾳ κατὰ τῶν ὑπερβολῶν καὶ τῶν ἀτυχημάτων, εἰς ἃ περιέπεσον ἐνίοτε, ὡς εἶπομεν, εἰ ἐν Γερμανίᾳ καθαριστοί. Ἐντεῦθεν πρῶτον διατείνεται ὅτι κατὰ τὴν ἐαυτοῦ γνώμην ὁ κατὰ τῶν ξένων λέξεων ἀγῶν, τῶν Γερμανῶν εἶναι μάταιος, ἐπιβλαβὴς ἀναχρονισμὸς κτλ. ἔπειτα προχωρεῖ εἰς τὴν ἀνυπόστατον κατὰ τὸ πλεῖστον κατηγορίαν, καθ' ἣν οἱ καθαριστοὶ οὐδεμίαν ἔχουσι ἐννοιαν οὔτε τῶν πολλῶν σημασιολογικῶν ἀποχρώσεων καὶ διαφορῶν, ἃς δυνάμεθα νὰ ἐκφράσωμεν διὰ τῶν ξένων λέξεων, οὔτε τοῦ δικκλωμάτος ὅπερ κέκμηται ὀνόματα ἐφευρέσεων καὶ θεωριῶν ἀπὸ τοῦ γεννητόρος αὐτῶν, καὶ τέλος μνημονεύει τῆς ἱστορικῆς σπουδαιότητος τῶν ξένων λέξεων ἀναγράφει ἄλλα τε πολλὰ ἀλλότρια παντάπασι τοῦ κυρίου ζητήματος, ἢτοι τῆς ὠφελείας ἢ βλάβης ἣν παρέχει ἡ χρῆσις αὐτῶν ἐν τῷ ἡμετέρῳ λόγῳ, καὶ ὅτι αἱ ξέναι μὲν λέξεις εἰσέρχονται εἰς τὴν γλῶσσαν ἐν χρόνοις ἐθνικῆς καταπτώσεως, γλῶσσαι δ' ὅμως ἔχουσαι ζωὴν καὶ δύναμιν, καὶ γραμματεῖα ἄξια λόγου ἀποβάλλει ἀρ' ἐαυτῆς τὰς ἀληθῶς περιττὰς αὐτῶν καὶ οὐδεμίαν ἔχει χρεῖαν συλλόγων πρὸς καθαρισμόν αὐτῆς, οὐδὲ κυβερνητικῶν προαγγελμάτων καὶ ὁδηγιῶν. Ἀλλὰ ταῦτα λέγω δὲν θέλει νὰ ἴδῃ ὅτι ἀκριβῶς τοῦτο συμβαίνει πρὸς ἡμῖν ἀπὸ μακροῦ, τουτέστιν ὅτι εὐθὺς ἀφοῦ ἤρχισαμεν νὰ ἐξερχώμεθα ἐκ τῆς ἐθνικῆς καταπτώσεως εἰς ἣν εἴχομεν κατέλθει, ἡ γλῶσσαι ἡμῶν οὐχὶ διὰ συλλόγους, ἀλλ' ἀπλῶς διὰ τὴν ἐκτακτὸν δύναμιν καὶ ζωὴν αὐτῆς ἐκβάλλει καθ' ἑκάστην τὰ ξένα ταῦτα στοιχεῖα. Ὁμοίως δὲν θέλει νὰ ἴδῃ ὅτι, ὅπως αὐτὸς περὶ τῶν Γερμανῶν λέγει ὅτι ἀπὸ ἔθνος καὶ ἡ γλῶσσα καὶ ἡ γραμματεῖα ἡμῶν (τῶν Γερμανῶν) εἶναι οὕτως ἀνυπόστατα καὶ ἰσχυρὰ, ὥστε πᾶσαι αἱ ξέναι λέξεις, ὅσαι ἄνευ λόγου εἰσέρχονται εἰς τὴν γλῶσσαν, θέλουσι οὕτως εὐκόλως ἐξαφανισθῆναι, ὅπως ἐν ὑγιεῖ ζωικῷ ὀργανισμῷ τὰ τυχόν εἰσελάσαντα ἐπιβλαβῆ μικροβία, ὅτι, λέγω, τὰ αὐτὰ δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, καὶ ἡμεῖς περὶ τῆς γλώσσης καὶ τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν χαρακτῆρος, καὶ ὅτι οὕτως ἀληθῶς ἐνηργήσαμεν μέχρι τοῦδε.

Ὁμοίως δὲν βλέπει ὅτι τὴν δὴλωσιν τῶν διαφορῶν σημασιολογικῶν ἀτομειώσεων, ἃς ἐν πολλαῖς γλώσσαις ἐκφράζουσι διὰ ξένων λέξεων, δυνάμεθα ἡμεῖς νὰ ἐπιτύχωμεν καὶ κατ' ἄλλον τρόπον, ἢτοι ἂν

ἀντὶ τῶν ξένων λέξεων λαμβάνωμεν ἐκ τῆς ἀρχαίας, ἢ πλάττωμεν ἐξ ὑπαρχῆς νέας πρὸς τοῦτο· ὅτι δὲ τοῦτο ἀληθῶς οὕτως ἔχει, ἀποδείξαι ἡ ἡμετέρα γλῶσσα, ἐν ἣ παμπόλλας λέξεις ἐκ τῆς ἀρχαίας παρελάβομεν, ἢ ἄλλα ἐπέλασμεν πρὸς διαστολὴν λεπτοτέρων ἐνοιῶν, παρὰ τοῖς λαοῖς τῆς Ἑσπερίας διὰ ξένων λέξεων ἐκφραζομένων.

Ἀκολουθεῖ

Γ. Ν. ΧΑΤΖΙΔΑΚΙΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

## Η ΦΘΙΣΙΣ ΚΑΙ Η ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΑΥΤΗΣ

Φίλτατε κ. Γ. Παπαδάκη

Ἐπιληρῶν ἐκφρασθεῖσαν ἐπιθυμίαν, ἐξέλεξα διὰ τὸ Περιοδικὸν «Φῶς» ζήτημα ἱατρικὸν ὑψίστου ἐνδιαφέροντος. Λέγω ὑψίστου ἐνδιαφέροντος, καθ' ὅσον πρόκειται περὶ νόσου σοβαρωτάτης καὶ δυστυχῶς συχνοτάτης δεκτικίζουσης ὁλόκληρον τὸ ἀνθρώπινον γένος ἀνεξαρτήτως φύλου, ἡλικίας, τάξεως κ. λ. π.

Ἐννοῶ τὴν πνευμονικὴν φυματίωσιν τὴν κοινῶς λεγομένην φθίσιν, ἣτις ἐπεκταθεῖσα ἀνά πᾶσαν τὴν ὑφήλιον καὶ ὡς ἡμέραι διαδομένη καὶ πολλαπλασιαζομένη, ὡς ἐκ τῶν ἀναγκῶν τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ, ἀποστέλλει ἐξ ὅλων τῶν ἄλλων νοσημάτων τὸν μεγαλύτερον σχετικῶς ἀριθμὸν εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν. Πόσαι οἰκογένειαι δὲν ἐδοκίμασαν καὶ δὲν δοκιμάζουσι εἰσέτι τὰς πικρίας αὐτῆς διὰ τῆς ἀλλεπαλήλου ἀπωλείας πολλῶν προσφιλῶν εἰς αὐτοὺς ὄντων.

Ἀλλὰ ἀπὸ τῆς τοῦ παθογόνου μικροβίου τῆς φυματίωσης ἀκκαλύψω καὶ λαμπρᾶ, περιγραφῆς τῶν διαφορῶν αὐτοῦ εἰς τῷ ἀνθρώπινῳ σώματι ἐντοπισμῶν, καὶ λοιπῶν ἰδιοτήτων φυσικῶν τε καὶ χημικῶν ὑπὸ τοῦ δικσῆμου μικροβιολόγου Κώχ, φῶς ἀληθινὸν ἐπεχύθη εἰς τὸ λίαν σοβαρὸν αὐτὸ ζήτημα καὶ ἔκτοτε ἤρχισεν ὑπὸ τῶν σικπανέων τῆς ἐπιστήμης ὁ συστηματικὸς κατ' αὐτοῦ πόλεμος, ὥστε δυνάμεθα σήμερον νὰ βεβαιώσωμεν χωρὶς νὰ φανώμεν ὑπερβολικοὶ ὅτι τὸ μικροβίον τοῦ Κώχ ἐτέθη ἐν καταστάσει τελείας πολιορκίας καὶ ὅτι ἡ ἡμέρα τῆς πλήρους αὐτοῦ κατακτῆσεως, δὲν ἀπέχει πολὺ.

Ἡδὴ διὰ τῶν καλῶν ὑγιεινῶν συνθηκῶν, δηλονότι τῆς διαμονῆς τῶν πασχόντων εἰς ὄρεινά καὶ εὐκερὰ μέρη, τῆς ἀφθόνου καὶ καλῆς διατροφῆς αὐτῶν, τῆς ἀνυψώσεως τοῦ ἠθικοῦ των καὶ ἄλλων τινῶν λεπτομερειῶν, ἃς συντομικῶς χάριν παραλείπομεν ἐνταῦθα, ἐπιτυγχάνονται οὐ μόνον πρόσκαιροι θελιτώσεις, ἀλλὰ καὶ τέλειαι ἰάσεις ἐπιβεβαιούμεναι ὑπὸ τῆς κατ' ἡμέραν προληπτικῆς τῶν ἀρρώστων. Πάντες οἱ ἱατροὶ καὶ ἐνταῦθα καὶ ἀλλαχοῦ καὶ ἐν τοῖς Σανατορίοις καὶ ἐν τῇ ἰδιαιτέρῳ αὐτῶν πελατεῖᾳ ἔχουσι κατὰ τὰ τελευταῖα



ταῦτα ἔτη νὰ ἐπιδείξωσι φυματιῶντας τελείως ἰαθέντας καὶ ὑγιαίνοντας ἀπὸ δύο καὶ πλέον ἑτῶν. Ἄλλὰ πρὸς τὰς καλαῖς τυχταὶ ὑγιειναῖς συνθήκαι· τὰ μάλα συνετέλεσαν καὶ δύο ἐκ τῶν νεωτέρων φαρμάκων ὧν ἡ χρῆσις ἀπὸ τινων ἑτῶν ἐγενικεύθη· ἐνοοῦμεν τὰ διὰ τῶν ὑποδοριῶν ἐνέσεων χορηγούμενα Cacodylate ἢ Arrhenal καὶ τὸ ἐσωτερικῶς διδόμενον Thiocol. Διὰ τῶν εἰρημένων αὐτῶν μέσων, ἐὰν τύχη ὁ ἄρρωστος νὰ εὐρίσκεται εἰσέτι ἐν τῷ πρώτῳ σταδίῳ, ἢ δὲ νόσος καθ' ἑαυτὴν νὰ μὴ εἶνε μορφῇ καλπάζουσα, ἀλλὰ μάλλον χρονία καὶ νωθρά, καὶ ὁ πάσχων νὰ μὴ ἔχη τοῦ πνεύμονος κατεστραμμένους ἐκ προηγηθεισῶν καταχρήσεων τοῦ κλπνοῦ καὶ μάλιστα τῶν οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν, δυνάμεθα μετὰ πολλῆς τῆς πιθανότητος νὰ προεἰπώμεν τὴν θεραπείαν αὐτοῦ.

Εἶδομεν κατὰ τὰ δύο παρελθόντα ἔτη μετὰ τοῦ διακεκριμένου συναδέλφου μου κ. Ἰ. Σουμαρίπα τρεῖς περιπτώσεις περὶ τῆς φυματιώδους φύσεως τῶν ὁποίων ἐπέισθημεν δι' ἐπανειλημμένων ἐξετάσεων θεραπευθεῖσας ἐντελῶς· καὶ οἱ τρεῖς αὐτοὶ ἀπολάβουσι σήμερον πλήρους ὑγείας. Ἴδομεν ἐπίσης νεανίαν καλλίστης οἰκογενείας προυσιάζοντα σύνδρομον ἀναμφισβητήτου προσβολῆς κατὰ τὴν κορυφὴν τοῦ ἀριστεροῦ πνεύμονος μετὰ δύο αἰμοπτύσεων καὶ ὄλων τῶν ἄλλων τοπικῶν καὶ γενικῶν συμπτωμάτων· ἕτερος ἀδελφός του εἶχεν ἀποθιώσει πρὸ ὀλίγων μηνῶν ἐκ πνευμονικῆς φθίσεως. Ὁ νεανίας οὗτος τοῦ ὁποίου ἡ νόσος εὐρίσκετο ἐν τῇ πρώτῃ αὐτῆς ἐξελιξεί μετὰ αὐστηρὰν ἰγμεινὴν καὶ φαρμακευτικὴν θεραπείαν διαρκέσασαν ἐπὶ εἴς περίπου μῆνας, οὐ μόνον ἀπέκτησε τελείως τὴν προτέρα ὑγείαν του, ἀλλὰ καὶ εὐρωστώτερος καὶ εὐχρῶστερος ἐγένετο πρὸς πρότερον. Ἐπανειλημμένα δὲ ἐξετάσεις ἀπέδειξαν ἐντελῶς ἐξαλειφθέντα καὶ τὰ τοπικὰ συμπτώματα.

Ἄλλ' ἐκτὸς τῶν εὐαρίθμων αὐτῶν περιπτώσεων πάντες οἱ ἐν Χνίσι καὶ ἀλλαχοῦ συναδέλφοι ἔχουσι κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη νὰ ἐπιδείξωσι παρόμοια περιστατικὰ τελείως φυματιῶντων θεραπείας. Βλέπομεν δὲ σήμερον ἐπαληθεύουσαν τὴν ἀπὸ τινων ἑτῶν ἐξενεγχθεῖσαν γνώμην τοῦ διασήμεου Γάλλου παθολόγου Huchar ὅτι ἐξ ὄλων τῶν χρονίων νοσημάτων ἡ πνευμονικὴ φθίσις εἶνε τὸ μάλλον ἐπιδεκτικὸν θεραπείας.

Ἄλλ' ἀρκεῖται ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ κοινωνία ἀκομῆ εἰς τὰ ὀλιγόριθμα καὶ μεμονωμένα αὐτὰ περιστατικὰ θεραπείας ἀπέναντι τῶν ἄλλων ἀσυγκρίτως πολυαριθμωτέρων τῶν χωρούτων ἀκατασχέτως εἰς τὸ μοιραῖο τέλος· Βεβαίως ὄχι. Ἀκαταπόνητος ἐργάζεται νυχθημερόν πρὸς ἐξεύρεσιν φαρμακικοῦ εἰδικοῦ διὰ πάσας τὰς μορφὰς καὶ περιόδους τῆς φθίσεως καὶ ἤδη ἔρχεται εὐχάριστος ἐξ Ἰταλίας εἰδήσις ὅτι ὁ ὄρρος τοῦ καθηγητοῦ Μαραλιάνου τελειοποιηθεὶς ἐξασκεῖ πλήρη τὴν προφυλακτικὴν του ἐνέργειαν εἰς τοὺς προδιαθεθειμέ-

νους καὶ εὐρισκομένους εἰς τὸ στάδιον τῆς προφυματιώσεως. Τὰ πειράματα τοῦ κ. Μαραλιάνου ἐστέφθησαν ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας, ὅτε δὲ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἀνεκοινώθησαν εἰς τὸ Ἰνστιτούτου ἐν πάσαις αὐτῶν ταῖς λεπτομερείαις, προεκάλεσαν τὴν γενικὴν ἀγαλλίασιν καὶ ἐπιδοκιμασίαν τοῦ παρευρεθέντος ἐκεῖ ἰατρικοῦ κόσμου.

Ἐτέρα πλέον εὐχάριστος ἀγγελία ἔρχεται ἐκ Πηρισιῶν ἀπὸ τὸν κ. Μαρμωρὲ διευθυντὴν τοῦ Χημικοῦ Ἰνστιτούτου τοῦ κ. Παστέρ, ὅστις πρὸ ἐξαετίας ἐργαζόμενος ἐπὶ τοῦ ζητήματος αὐτοῦ διακυρήσσει σήμερον ὅτι ἐφευρε τὸν ἀληθινὸν ἀντιφυματιώδη ὄρρον. Ὁλος δὲ ὁ κόσμος ἀναμένει μετ' ἀγωνίας τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ὄρρου τοῦ ἤδη πειραματικῶς ἐξελεγχόμενου. Ἄλλὰ καὶ ἐκ Βερολίνου δὲν ὑστερεῖ ὁ καθηγητὴς Μπέρνικ, ὅστις ἐγνωστοποίησεν ὅτι θὰ κάμῃ μεγάλας θεραπευτικὰς ἀνακοινώσεις εἰς τὸ προσχέ, θεραπευτικὸν συνέδριον περὶ τοῦ νεωτέρου ἀντιφυματικοῦ ὄρρου.

Ἄς ἐλπίσωμεν λοιπὸν ὅτι ἡ ἡμέρα τῆς τελείας καὶ ὀριστικῆς ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τῆς βροτολογίως ταύτης νόσου δὲν ἀφίσταται πολὺ, καὶ ὅτι ἡ ἀκαμάτως καὶ ἐμβριθῶς ἐργαζομένη ἰατρικὴ ἐπιστήμη θέλει τελείως κατισχύσει αὐτῆς καὶ θέλει περιβληθῆ τὸν ἀειθαλῆ καὶ ἀθάνατον τῆς νίκης στέφανον.

Σ. Ι. ΣΠΥΡΙΔΑΚΗΣ

Ἰατρός

## ΜΑΡΙΑ ΓΚΙΟΥΤΛ - ΜΠΑΧΑΡ

Λέγεται, κατὰ τὰς ἐν Τραπεζοῦντι παραδόσεις, ὅτι ὁ Σουλτάνος, Σελῆμ ὁ δεῦτερος, ἐν ἔτει 1570 κατὰ τὸν πόλεμον κατὰ τῶν Περσῶν, πορευόμενος εἰς Βαχδάτην, διῆλθε διὰ τῶν περιχώρων τῆς Τραπεζοῦντος, καὶ μάλιστα διὰ τοῦ πρὸς μεσημβρίαν αὐτῆς κειμένου χωρίου Dubera ἢ Libera. Ἐκάθισεν οὗτος πλησίον τῆς πηγῆς, ἧτις καλεῖται κρήνη τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου καὶ ἧς τὸ ὕδωρ κατὰ τὸ θέρος εἶνε ψυχρότατον, ἐπιθυμῶν νὰ πῖν ἐκ τούτου καὶ νὰ ἀναπαυθῆ ὀλίγον.

Ἐνῶ δὲ ἀνεπαύετο αὐτόθι, εἶδε μίαν κόρην ὠραιότατην, Μαρῖαν ὀνομαζομένην, θυγατέρα ἐνὸς ἱερέως, ἡ ὁποία κατὰ τὸ ἔθιμα τοῦ χωρίου ἐποίμικινε τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς της. Ἐκραξε λοιπὸν αὐτὴν καὶ τῇ ἔδωκε τὸ χρυσοῦν ποτήριόν του, ὅπως τῷ φέρῃ δι' αὐτοῦ ὕδωρ.

Ἀπρὸ αὐτῆς ἔλαβε τὸ ποτήριον τοῦτο καὶ τὸ ἐπλήρωσεν ὕδατος, τὸ προσέφερεν εἰς τὸν Σουλτάνον, ἔχουσα τὸν ἀντίχειρά της ἐντὸς τοῦ ποτηρίου· ἀλλ' ὁ Σουλτάνος, ὑπὸ ἀηδίας καταληφθεὶς, διέταξεν αὐτὴν νὰ ἐκκενώσῃ τὸ ποτήριον καὶ νὰ φέρῃ ἕτερον ὕδωρ. Ἡ κόρη ὑπακούσασα, ἐκόμισεν ἕτερον ὕδωρ, ἀλλὰ κατὰ τύχην εἶχον πάση ἐν τῷ ποτηρίῳ ξυλάρια τινα, τοῦθ' ὅπερ ἐπροξένησεν εἰς τὸν Σουλτάνον μεγάλην κατ' αὐτῆς ἀγανάκ-



τησιν.

Τότε ἡ Μαρία φοβηθεῖσα τῷ εἶπεν, ὅτι τοῦτο ἔπραξεν, διότι εἶδε τὸν εἰκτιρμο-έστατον αὐθέντην ἰδρωμένον καί, ἐπειδὴ τὸ ὕδωρ εἶνε πολὺ ψυχρὸν, δὲν ἤθελεν αὐτὴ νὰ βλάψῃ τὴν υἱοειάν του· τοῦτου ἕνεκα ἀφῆκε νὰ περάσῃ ὀλίγος χρόνος εἰς τρόπον ὥστε νὰ δύνηται νὰ τῷ προσφέρῃ τῶρα τὸ τρίτον ποτήριον.

Ὁ Σουλτάνος ἐκ τῆς ἀπαντήσεως ταύτης τῆς κόρης εὐχαριστήεις, ὧν δὲ ἤδη ἐκ τῶν προτέρων ἐκ τῆς ωραιότητός της καταγοητευμένος, ἔλαβεν αὐτὴν μεθ' ἑαυτοῦ τῇ ἀδείᾳ τοῦ πατρός της, τὴν ἐνυμφεύθη καὶ τὴν ὠνόμασε Γκιουλ-Μπαχάρ, τούτῃστι ρόδον τῆς ἀνοιξέως.

Ἐκεῖθεν ἐξηκολούθησε τὴν πορείαν του εἰς Barbet, ἔνθα μακρόθεν παρατηρήσας τὸ μοναστήριον Sumela καὶ τὴν παρ' αὐτῷ ἐπικρατοῦσαν ἀγρονομικὴν τάξιν, ἐκάλεσε τὸν ἡγούμενον καὶ ἠρώτησεν αὐτὸν τίνι τρόπῳ εἶχε δώσῃ μίαν τοιαύτην τάξιν εἰς τὸ μοναστήριον. Οὗτος δὲ ἀπεκρίθη, ὅτι ἅπαν τοῦτο κατορθώνει, ἐπειδὴ τὴν ἑσπερινὴν ἐργασίαν δὲν ἀναβάλλει διὰ τὴν αὔριον. Ἡ ἀρχὴ αὕτη ἔκαμε μεγάλην ἐντύπωσιν εἰς τὸν Σουλτάνον, διέταξε δὲ νὰ ἐγγαράξωσιν αὐτὴν διὰ τουρκικῶν στοιχείων ἐπὶ τῆς ὑδρίας του,

Ἀναχωρήσας ἐκεῖθεν ὁ Σουλτάνος ἀφίκετο πρὸ τῆς Βαγδάτης, ἔνθα οἱ πολιορκούμενοι καὶ πεφοβισμένοι ἐχθροὶ ἠτήσαντο προθεσίαν πρὸς παράδοσιν, ἐπειδὴ πάντοτε προσεδόκων ἔξωθεν ἐπικουρίας. Ἀλλ' ἀκριβῶς τότε ἐβράδειαζε καὶ ἐκόμισαν εἰς τὸν Σουλτάνον τὸ νύπτρον· ἐνῶ δὲ ἐνίπτετο ἀνέγνω τὴν ἐπὶ τῆς ὑδρίας ἐγκεχαραγμένην ἐπιγραφὴν: «Μὴ ἀνάβηλλε τὴν ἑσπερινὴν ἐργασίαν διὰ τὴν αὔριον». Τότε διέταξε παρευθὺς ἐφοδὸν χωρὶς ν' ἀκούσῃ προτάσεις καὶ ἐξεπόρθησεν οὕτω τὴν πόλιν· διὰ τοῦ τρόπου δὲ τούτου ἐκώλυσε ὅπως τοὺς πολεμίους, ὅπως εἰδοποιήσωσιν, ἵνα πολλὰ ἐπικουρικὰ στρατεύματα πανταχόθεν προσέλθωσιν εἰς αὐτούς. Ἐὰν δὲ ἡ ἐροδὸς κατὰ τῆς Βαγδάτης ἀφ' ἐσπέρας δὲν ἐγίνετο, οὐ μόνον ἡ ἄλωσις τῆς πόλεως θὰ καθίστατο ἀδύνατος, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Σουλτάνος εἰς δυσχερῆ θὰ περιήρχετο θέσιν.

Τοῦ περιστατικοῦ λοιπὸν τούτου ἀναμνησκόμενος ὁ Σουλτάνος, ἐφιλοδώρησε κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν του τὸ μοναστήριον πλουσιοπαρόως καὶ ἐνέπνευσε εἰς τοὺς περιόικους σκληροὺς Ὀθωμανοὺς σεβασμὸν πρὸς αὐτό.

Ἦδη δὲ ἡ Γκιουλ-Μπαχάρ ἤλθε μετὰ τοῦ Σουλτάνου, ὡς νόμιμος σύζυγός του εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἔνθα μετὰ βραχὺν χρόνον ἔτεκεν υἱόν, Μουράτ τὸν τρίτον.

Μετὰ πάροδον χρόνου ἡ Γκιουλ-Μπαχάρ ἀπέκτησε μεγάλην ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιρροήν, συνεπέειξε τῆς ὁποίας οἱ χριστιανοὶ κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν μεγάλα προνόμια ἔλαβον καὶ εἰς πολὺ ὑψηλὰς θέσεις ἀνῆλθον· καὶ δὴ κατώρθωσεν αὕτη, ὅπως ἡ

θέσις τοῦ Βαζύρου δοθῆ εἰς χριστιανόν· μεγάλη δὲ ἐλευθερία ἐπεκράτησε τὸσφ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὡσφ καὶ μεταξύ τῶν ὑπηκόων.

Τοῦτο ὁμως ἐξώργισε τοὺς ὀθωμανοὺς, καὶ ἰοῖα τοὺς οὐλεμάδες, εἰς τρόπον ὥστε ὁ Σουλτάνος, κηδόμενος ἑαυτοῦ τε καὶ τῆς περιηλμένης συζύγου του Μαρίας, ἄκων ἀπέστειλεν αὐτὴν μετὰ τοῦ υἱοῦ της Μουράτ εἰς Τραπεζοῦντα, ἔνθα εἶχεν ὅλας τὰς τιμὰς καὶ τὴν συντήρησιν Σουλτάνας.

Ἡ ἐν Τραπεζοῦντι διαμονὴ αὐτῆς ἀνεκούρισε μεγάλως τοὺς χριστιανοὺς καὶ ἀπήλλαξεν αὐτοὺς τῶν δεινῶν, ἃ ὑφίσταντο κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκεῖνην.

Ἐν τῷ μεταξύ ὁμως τούτῳ ἡ Γκιουλ-Μπαχάρ ἀπέβησεν, ὁ δὲ υἱὸς της Μουράτ ἔμεινε ἐπὶ μακρὸν ἐκεῖ καὶ ἔλαβεν ἑλληνικωτάτην ἀγωγὴν· αὕτη δὲ ἡ ἰοῖα ἐν μεγαλοπρεπεῖ μαουσολεῖῳ ἐναπετεῖθη, ὅπερ πρὸς ἀνάμνησιν αὐτῆς ἀνηγέρθη καὶ διατηρεῖται ἀκόμη καὶ σήμερον.

Ἐπὶ πλέον παρέσχεν ἡ Μαρία εἰς τοὺς συγχωρίους της, τοῦς λιβερίτας, καὶ εἰς τοὺς ὑμῶρους κατοίκους εὐεργετήματα, ἀπαλλάξασα αὐτοὺς τῶν φόρων, εἰς τρόπον ὥστε νὰ καταβάλλωσι μόνον 90 ὀκάδας βουτύρου ἐτησίως εἰς τὸ αὐτοκρατορικὸν μαγειρεῖον· ὁ φόρος δ' οὗτος ἀκόμη καὶ σήμερον πληρώνεται.

Καὶ ὁ Μουράτ αὐτὸς παρέσχεν εἰς τὴν χώραν ταύτην πολλὰς εὐεργεσίας, καὶ ἀνεύστησεν ὡσαύτως, ἐπανερχόμενος ἐκ τοῦ κατὰ τῶν Περσῶν πολέμου, τὸ μοναστήριον Sumela καὶ ἐποίησεν αὐτῷ πρὸς τούτοις πολλὰ ἀφιερῶματα.

Ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ

Υ Π Ο

Ν. Α. ΠΑΠΑΔΑΚΗ

Διηγήτορος

## ΤΟ ΦΙΛΗΜΑ ΤΩΝ ΑΡΡΑΒΙΝΩΝ

Τελευτώσης ἤδη τῆς ἡμέρας ὁ ἥλιος εἶχε κατέλθει εἰς τὸν ὀρίζοντα καὶ πέραν τοῦ ἡμίσους τοῦ δίσκου του εἶχεν ἐξαφανισθῆ.

Ἐπερᾶνω, ἐσχεδιάζοντο νέφη, μετὰ ταινίας αἱματόχρου, καὶ ἐλαφρότεροι νεφέλαι βραδέως ὠλισθαίνον παρεμφερεῖς πρὸς πορφυρίζοντα καπνόν.

Ἐπὸ τὴν δένδροστοιχίαν τῆς Καραντίνης ἡ Μάρθα ἡμικεκλιμένη ἐπὶ τῆς χλόης ἀνέμενε τὸν Ἰάκωβον, καὶ καθ' ὅσον ὁ ἥλιος κατήρχετο, τὰ βλέμματά της ἐστρέφοντο ἀνησυχώτερα.

Κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην, ἡ δένδροστοιχία ἦτο ὄντως μαγικὴ θέσις· τὰ δένδρα περιέπλεκον τὰ σιερά αὐτῶν φυλλώματα· κάτωθεν ἐξήρχετο παχεῖα χλόη, ἣτις ἐκάλυπτε τὴν γῆν, ἀδύνατον δὲ καὶ χρυσοῦν φῶς εἰσέδουεν ἐκεῖ, τὸ πᾶν ἦτο βεβηθισμένον ἐν τῇ ἡρεμίᾳ καὶ ἐν βαθείᾳ σιγῇ



διακοπτομένη μόνον, ἀπὸ κειροῦ εἰς κειρόν, ὑπὸ πτητῶν τινῶν φωνῶν, ἢ ὑπὸ ἐλαφράς πνοῆς ἀέμου.

Αἰφνης ἡ Μάρθα, παρατηρεῖ ἐκεῖνον, δι' ὃν ἡ καρδία τῆς ἐπαλλεν· ἀλληλοσφίγγονται τὰς χεῖρας. ἡ δὲ πίεσις αὐτῆ τῶν χειρῶν ἐνεῖχε τι τὸ αἰφνῆδιον καὶ ἠλεκτρικόν, ὅπερ τοῦς ἔκαμε ν' ἀνασκιρτήσωσιν τὰ βλέμματα τῶν ἐμειναν προσκεκλλημένα, τὰ στήθη τῶν ἐπαλλων· ὁ Ἰακώβος ἔθεσε τὴν χεῖρα τῆς σπαιρούσης παρθένου ἐπὶ τῆς καρδίας, καὶ ἀμφοτέρω ἐμειναν εὕτω ἐπὶ πολὺν χρόνον, χωρὶς ν' ἀνταλλάξωσι λέξι· τέλος ὁ Ἰακώβος μετὰ μεγάλης προσπαθείας ἐξήγαγε τὸ στήθος του τὸ ὄνομα ἐκείνης, ἦν ἐλάτρευεν· ἐν τῇ φωνῇ του, ἐν τῷ βλέμματί του, ὑπῆρχε τὸ πᾶν! ἔρωσ, εὐτυχία, συγκίνησις, ἡ ὁμολογία τῆς στοργῆς του, καὶ ἡ διήγησις του ὅτι ὑπέφερει. Ἐκεῖνη μόλις ἠθρῶσε τὸ ὄνομα του, καὶ τὰ βλέμματα τῶν ἐκ νέου συνητήθησαν, αἱ δὲ χεῖρές τῶν ἀλληλοσφίγγθησαν σπασμωδικῶς· ἐνταῦθα πᾶσα περιγραφὴ εἶνε ἀδύνατος· δὲν ὑπάρχουσι φράσεις, οὔτε λέξεις, πρὸς τοῦτο· ἐκεῖνος ὅστις, ἐν τῇ ἀναμνήσει του, δὲν ἔχει μίαν ἥτις ν' ἀνταποκρίνεται πρὸς αὐτὴν τὴν εἰκόνα, ἐκεῖνος ὅστις δὲν συγκινεῖται, ἀναμνησκόμενος, τὰς ὥραιότερας στιγμὰς τῆς ἀνδρικῆς του ζωῆς, τὸν παρακαλῶ νὰ κλείσῃ τὴν σελίδα αὐτῆν· δὲν ἐπιθυμῶ ἐπὶ μακρότερον νὰ τὸν εἰσαγαγῶ εἰς τὰς ἐντυπώσεις τοῦ Ἰακώβου, θὰ τὸν περιέπαιζον.

Ἦσαν μόνον ὑπὸ τὸν οὐρανόν, περικυκλωμένοι ἀπὸ τῆς εὐωδίας τῶν ἀνθέων. Μετὰ μακρὰν σιγῆν ὁ Ἰακώβος λέγει τῇ Μάρθᾳ·

Μὲ ἀγαπάτε λοιπόν;

Δὲν ἀπήνησθε παρά δι' ἑὸς βλέμματος.

ὦ! μὲ ἀγαπάτε, λέγει, ὁ νέος, διὰ συγκινημένης φωνῆς· εἰπατέ μοι, ὅτι τοῦτο δὲν εἶνε ὀνειρον, διότι ἡ ἀφύπνισις θὰ ἦτο φρικώδης.

Μάλιστα, πᾶς λατρεύω, τῷ ἀπήνησεν πρὸς δυστυχίαν μου, διότι ὁ πατήρ σας δὲν θὰ θελήσῃ νὰ συγκατατεθῇ εἰς τὸν γάμον μας.

Ἐποφέρω ἐκ τῆς ἰδέας ταύτης· περισσότερον, ἢ ὅσον δύναται ν' ἀνιῆθῃ ἀνήρ· νὰ παρακούσω εἰ τὸν πατέρα μου, ὁ λατρεύω, εἶνε ἔγκλημα· ἀλλ' ὁ ἔρως μεγαλοποιεῖ τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν καθιστᾷ ἰκανόν πρὸς πᾶν ὅ,τι ὡραῖόν καὶ ὑψηλόν· θὰ σας νυμφευθῶ, ὅτι δῆποτε καὶ ἂν συμβῇ, καὶ ἂν ἀκόμη πρὶν κηται νὰ ἐπισύρω τὸ μίσος τοῦ πατρός μου.

Λέγων τὰς λέξεις ταύτας· ἔτραγεν αὐτὴν περιπαθῶς εἰς τὰς ἀγκάλας του, εἰσὶνεί, ὅπως ἐμποδίσῃ τὴν καρδίαν του νὰ διαρρηχθῇ.

Δὸς μοι τὰ χεῖλη σου, τῇ εἶπε, τὸ φίλημα τὸ ὁποῖον σοὶ δίδω, εἶνε τὸ φίλημα τῶν ἀρρέβωνων μας.

Ἐν Παρισίαις

Π. Ν. ΔΙΒΑΡΗΣ ἰατρός

## ΓΥΝΗ ΔΑΚΤΥΛΟΒΑΜΩΝ

ὑπὸ Π. Ν. Δ. Βάρη, ἰατροῦ

Ἐν τῷ νοσοκομείῳ τῶν νοσημάτων τοῦ νευρικοῦ συστήματος, εἶδομεν παράδοξον σύπτωμα ὑστερική, συστολῆς, παρά τινι ἐκστατικῇ.

Προέκυτο περὶ νεανίδος, ὑπὸ θρησκευτικῆς μανίας κατεχομένης, ἥτις ἐλάμβανε τὴν στασιν τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, ἐπὶ πλέον ἤτο προσβεβλημένη ὑπὸ σταθερᾶς συστολῆς τῶν γαστροκνημίων μυῶν, οὕτως ὥστε ἤτο διηλεκτικῶς ἰππόπους τὸν ἑνα πόδα, καὶ ὡς δακτυλοβαμων ζῶον ἐβάδιζεν ἐπὶ τῶν δακτύλων τοῦ ποδός, καίτοι ὁ εὐκόλως καταπονομένη ἐμμενῶς οὕτως ἐβάδιζε, καὶ κατ' οὐδένα λόγον ἠδύνατο νὰ καμψῇ τοῦς ποδας.

Ἡ συστολὴ οὕτη ὀφείλεται εἰς σταθερὰ τῆς πασχούσης ἰδέαν. Τὰ τιαυτὰ παραδείγματα δὲν εἶναι σπανία· πρὸ δεκαετίας παρετήρησα εἰς τὴν Salpêtrière, εἰς τὴν κλινικὴν τοῦ Charcot, ὑστερικήν, ἥτις παροργισθεῖσα καὶ ὑψώσασα τὴν πυγμὴν κατὰ τινος, ἐμμενεν ἐν ταύτῃ τῇ στασει.

Τελευταίως διερχόμενος ἐκ Βερολίνου, εἶδον εἰς τὴν κλινικὴν τῶν νευρικῶν νοσημάτων τῆς Γερμανικῆς πρωτεύουσας ὑστερικήν, ἥτις ἰδοῦσα ὅτι ἡ παρακλίντωρ αὐτῆς εἶχε προσβληθῇ ὑπὸ τετανου, προσεβλήθη καὶ αὐτὴ, ὑπὸ ἀδιακόπου ραιθοκρανίας.

Ἡ ἰδέα τῆς καθηλώσεως ἐπὶ τῆς παρούσης περιστάσεως ἐπέφερον οὐχὶ μόνον τὴν ἰπποπόδιαν, ἀλλὰ καὶ τὸν σχηματισμὸν πεμφίγων ἐπὶ τοῦ καρποῦ τῶν ποδῶν. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν μία μόνον πέμφις, ἀνεφάνη ἐπὶ τοῦ δεξιῦ ποδός· ὁ καθηγητὴς κ. Raymond ἐκαλυψε τότε τὸν ἀριστερόν ποδα καὶ ἐσφραγισεν αὐτόν, ὅπως μὴ τις τὸν ἤγγιζεν. Ἐν τούτοις ὑπὸ τὴν προστατευτικὴν ταϊάν ἐν τῷ συμμετρικῷ σημείῳ τοῦ ἀριστεροῦ ποδός παρήχθη ἑτέρα πέμφις φυσάλις.

Ὁ ἄνθρωπος ὅστις εἶνε πελματοβαμων ζῶον, δύναται λοιπόν ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῆς ἐλκίσεως νὰ μεταβληθῇ εἰς δακτυλοβαμων, τὸ γεγονός τοῦτο διασαφίζει, τὸ τοσοῦτον ἀμφισβητούμενον κτήμα τῆς πεικιλίας τῶν εἰδῶν.

Ἐποθέσατε πρὸς στιγμὴν ὅτι τὸ, ἐνῷ ζῶμεν περιβαλλον, τροποποιεῖται καὶ καθίσταται εἰνεϊκόν τῷ δακτυλοβαμωνι τρόπῳ τοῦ βαδισμοῦ, ἐκεῖνοι εἰνετες ἰσχυρῶς θὰ ἐπεβάλλοντο ἐπὶ τῆς θελήσεως αὐτῶν, θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποκτήσωσι σὺν τῷ χρόνῳ, τὸν νέον τοῦτον τρόπον τοῦ βαδίσματος, σὺν τῷ χρόνῳ ὁ ἐπίσης τῶν μυῶν καὶ τῶν ὀστέων τροποποιουμένων, νέον γένος δακτυλοβαμωνῶν ἀνθρώπων θὰ ἐδημιουργεῖτο.

Δυναμέθα ὅθεν νὰ διδῶμεν τὴν σπουδαιότητα νέου παράγοντος, τῆς θελήσεως, ἐν τῇ ἀνελιζεῖ τῶν ὄντων.

Ἐν Παρισίαις

Π. Ν. ΔΙΒΑΡΗΣ ἰατρός



## ΔΕΝ Σ' ΕΛΗΣΜΟΝΗΣΑ.....

Δέν σ' ἐλψομόνησα! δέν λησμονοῦνται  
καρδιῆς ποῦ ἔζησαν τόσον μαζύ  
καρδιῆς ποῦ πλάστηκαν γιά ν' ἀγαποῦνται,  
ψυχῆς ποῦ ἔχουνε μία πνοή!

Δέν σ' ἐλψομόνησα! δέν μὲ ἀφίνει  
τὸ πρὸς σὲ πάθος μου νὰ λησμονῶ,  
μέσ' ὅσ' τὴν καρδιά μου εἶνε καὶ χύνει  
φαρμάκι μαῦρο γιά νὰ θρηνῶ!

Δέν σ' ἐλψομόνησα! πλὴν δέν γνωρίζεις  
πόσον σ' ἀγάπησα καὶ σ' ἀγαπῶ!  
τὸ βλέπεις μόνος σου σὰν μ' ἀντικρύξεις  
μ' αὐτὰ τὰ μάτια μου τὸ μαρτυρῶ.....

Ἄθῆναι, 1899.

Εὐλ. Βαφ.

## ΔΕΝ ΣΟΥΠΑΝ

Σοῦ διηγήθηκαν πολλά,  
σοῦ εἶπαν ἄλλα τόσα  
μὰ κείνο ποῦ μὲ τυραννεῖ  
καμιά δὲν σ' τῶπε γλώσσα.

Μοῦ ἔσυραν τὰ χίλια δυό,  
κουνώντας τὸ κεφάλι,  
καὶ μ' ἔβριζαν, κ' ἐπίστευες  
μὲ προθυμία μεγάλη.

Δέν σ' οὔπανε τὸ ποιὸ κακό.  
δέν τῶξεραν κυρά μου!  
τὸ ποιὸ κακό καὶ ποιὸ κουτὸ  
τὸ εἶχα ἔς τὴν καρδία μου.

Τὸ ποιὸ κακό καὶ ποιὸ κουτὸ  
ὁ νοῦς σου δὲν τὸ βάνει  
εἶν' ἡ τρελλὴ ἀγάπη μου,  
ποῦ μ' εἶχε ξετρελλάνει!

Ἄνε

Ἄριθ. ἀποφ. 321

## ΕΝ ΟΝΟΜΑΤΙ ΤΟΥ ΗΓΕΜΟΝΟΣ

## ΤΟ ΕΦΕΤΕΙΟΝ ΚΡΗΤΗΣ

Σχεφθέν κατά τὸ Νόμον.

Ἐπειδὴ κατὰ κανόνα τὰ ἔτη τοῦ ἰσχύοντος  
Ἑθνομικικοῦ Ἀστ. Κώδικος ἐννοοῦνται Σεληνια-  
κά, ἐκτὸς ἂν ἐν ταῖς συμβάσεσι ρητῶς συμφωνηθῇ  
ὅπως λογιθῶσιν ἡλιακὰ (ἴσ. Ἀστ. Κώδικος Σελ.  
983 ἐγκύκλιον ἐρμηνευτικὴν τῆς 6 8)βρίου 1296).

Ἐπειδὴ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐκ τοῦ ἐπιτασσο-  
μένου συμβολαίου δὲν ἐξάγεται ὅτι συνεφωνήθη  
ρητῶς ὅτι θὰ λογιθῇ ὁ χρόνος τῆς ἐκτελέσεως  
τῆς συμβάσεως κατὰ τὴν ἡλιακὴν χρονολογίαν  
καὶ οὐκ ὀρθῶς τὸ Πρωτόδικον δικάσαν Δικαστή-  
ριον ἀπεφάνθη τὸ ἐναντίον.

Ἐπειδὴ κατὰ τὸν Νόμον (Ἀστ. Κωδ. ἀρθρ.  
1666 μόνον καὶ ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου εἰσαγο-  
μένη ἀξίως διακόπτει τὴν παραγραφὴν, μὴ βε-  
σίμως προβάλλει τὸ ἐφεσίβλητον Κοινοφελὲς Τα-  
μεῖον ὡς λόγον δικοπῆς τῆς παραγραφῆς τὴν ἀπὸ  
31 Αὐγούστου 1893 ἐπιταγὴν (ὁ ἰσχυρισμὸν καὶ  
πρωτόδικως προέβαλεν, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς σχε-  
τικῆς ἀπολογίας του).

Ἐπειδὴ ἡ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 393 Νόμου ἐν ἀρθρῷ  
52 ἐνεργητικὴ διάταξις καθ' ὃν τὰ πρὸ τοῦ 1897  
δάνεια πρὸς γεωργούς καὶ κτηματίας θὰ ἐξοφλη-  
θῶσι χρεωλυτικῶς δι' ἐκουσίων δόσεων ἐντὸς δεκαε-  
τίας, ἐὰν ἐντὸς ἔτους ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ  
Νόμου τούτου ἀνανεωθῶσι καὶ ἐξασφαλισθῶσι, τε-  
θεῖτα ὑπὲρ τῶν ὀφειλετῶν, δὲν παρεκώλυε τὸ Κοι-  
νοφελὲς Ταμεῖον νὰ ἐναγάγῃ τὸν ὀφειλέτην πρὸς  
πληρωμὴν κατὰ τὸ ἀνωτέρω ἔτος, εἰ μὴ μόνον  
κατὰ ποσόν, ἀντὶ τούτεστι νὰ καταβάλλῃ τὸ  
ὅλον τῆς ὀφειλῆς, ἤθελεν ὑποχρεωθῆν νὰ καταβάλλῃ  
αὐτὸ κατὰ δόσεις, καὶ τοῦτο ἐὰν ἤθελε ἀνανεώσῃ  
τὸ χρέος καὶ ἐξασφαλίσῃ τὸν δανειστήν, τόσον δὲ  
μᾶλλον εἶναι δεκτὴ ἡ ἐκδοχὴ αὕτη, καθόσον προ-  
κειμένου περὶ μακροχρονίου παραγραφῆς, τὸ προ-  
βλλόμενον κώλυμα δὲν συμπίπτει κατὰ τὴν λῆξιν  
αὐτῆς, ἀλλ' ἐν τῇ μέσῃ, καὶ ὁ μεριμνῶν περὶ τῶν  
συμφερόντων του, ἠδύνατο μετὰ τὴν πάροδον τοῦ  
κώλυματος δι' ἐνδίκου μέσου νὰ διακόψῃ αὐτὴν  
(παραβ. Πολιτ. Νομολογίαν ἐν πείρᾳ Ἰωαννίδου  
Σελ. 2874).

Ἐπειδὴ κατὰ τὰς ἀνωτέρω σκέψεις ἀπὸ τῆς 2  
Μαρτίου 1888 ὅτε κατέστη ἀπὸ τῆς τῶν τὸ χρέος  
μέχρι τῆς 30 Ἰανουαρίου 1903 ὅτε ἐκτισοποιήθη  
ἡ ἐπιταγὴ, παρῆλθον δεκαπέντε Σεληνιακὰ ἔτη  
τρεῖς μῆνες 23 ἡμέρας ἐπομένως παρεγράφη τὸ  
δικαίωμα τοῦ ἐφεσίβλητου ἐκ τοῦ ἐπιτασσομένου



Συμβολαίου και οὐκ ὀρθῶς ἀπεφάνθη τὸ ἐναντίον ἢ ἐκκαλουμένη ἀπόφασις ὅσον νὰ ἐξαφανισθῇ γινόμενης δεκτῆς τῆς ἐφέσεως.

Διὰ ταῦτα

Δεχόμενον τὴν προκειμένην ὑπὸ χρονολογίαν 21 Ἰουνίου 1903 ἐφείσιν τῆς ἐκκαλουμένης Μαρίας Ψαρουδοπούλας χήρας Α. Μελάκη κατὰ τοῦ ἐδρεύοντος ἐν Χανίοις Ταμείου τῶν Συντάξεων τῆς παλαιᾶς Χωροφυλακῆς Κρήτης ἐκπροσωπούμενου ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Κοινοφελούς Ταμείου Ἀνδρέου Μοσχονᾶ κατοικοῦ Χανίων καὶ

Ἐξαφανίζον τὴν ἐκκαλουμένην ἀπόφασιν.

Δέχεται τὴν ἀπὸ 8 Φεβρουαρίου ἐ. ἔ. ἀνακοπὴν τῆς ἐκκαλοῦσης. Ἀκυρεῖ τὴν ἀπὸ Ἰανουαρίου ἐ. ἔ. ἐπιταγὴν κ. τ. λ.

Ἀριθ. ἀποφ. 294

Σκεφθὲν κατὰ τὸν Νόμον

Ἐπειδὴ τὸ παράπονον τοῦ ἐκκαλοῦντος Ταμείου ὅτι ἡμαρτημένως τὸ πρωτόδικον Δικαστήριον δὲν τοῦ ἐπέτρεψεν ν' ἀποδείξῃ καὶ διὰ μαρτύρων τὴν διακοπὴν τῆς παραγραφῆς τοῦ ἐπιδικίου χρέους τὴν ἐπελθούσαν διὰ τῆς ὑπὸ τῶν ἐναγομένων πληρωμῆς τῶν ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς πρὸς πληρωμὴν προθεσμίας δεδουλευμένων τόκων μέχρι τοῦ ἔτους 1893, ἀφοῦ τὰ βιβλία τῶν ἐκάστησαν κατὰ τὴν γνωστὴν περὶ τὸν Δικαστηρίου Χανίων, εἶναι ἀβάσιμον, διότι καὶ ἂν εἰς τὰ καταστραφέντα βιβλία τοῦ Ταμείου ὑπῆρχε σημείωσις περὶ τῆς καταβολῆς τῶν μέχρι τοῦ 1893 δεδουλευμένων τόκων τοῦ ἐπιδικίου χρέους, τὰ βιβλία ταῦτα καὶ σωζόμενα οὐδεμίαν ἠύουντο νὰ ἔχωσι κατὰ Νόμον ἀποδεικτικὴν δύναμιν ὡς μὴ νομοτύπως συντεταγμένα, συνεπῶς περιττὴ ὅλως ἀποθνήκει πᾶσα περὶ ὑπάρξεως καὶ ἀπωλείας αὐτῶν ἀπόδειξις.

Ἐπίσης ἀβάσιμος ἰσχυρίζεται τὸ ἐκκαλοῦν Ταμεῖον ὅτι διὰ τῆς ἐγέρσεως ὑπ' αὐτοῦ τῆς ἀπὸ 30 Σεπτεμβρίου 1893 ἐπιταγῆς τοῦ κατὰ τοῦ νῦν ἐφεισιβλήτου καὶ τοῦ μὴ δικαζομένου ἐτέρου τοιοῦτου, διέκοψε τὴν παραγραφὴν τῆς ἐπιδικίου ἀπαιτήσεως, καθ' ὅτι ἡ ἐπιταγὴ πρὸς πληρωμὴν μὴ ἀποτελοῦσα διὰ τῆς ἐπιδόσεως αὐτῆς ἐναρξεν δίκης καὶ μάλιστα δίκης περὶ τὴν ἐκτέλεσιν, δὲν διακόπτει τὴν πρόοδον τῆς ἀρξαμένης παραγραφῆς, ὥστε αὕτη ἐξακολουθεῖ τρέχουσα καὶ μετὰ τὴν ἐπιταγὴν καὶ συμπληροῦται ἅμα παρέλθῃ τὸ πρὸς παραγραφὴν ἀπαιτούμενον χρονικὸν διάστημα, οὐδ' ἔχει σημασίαν τινὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ ἀνωτέρω ἐπιταγὴ ἐκοινοποιήθη καθ' ὃν χρόνον ἴσχυον αἱ κατὰ τὸ ἔτος 1892 γινόμεναι τροποποιήσεις ἐπὶ τῆς τέως ἰσχυούσης Πολ. Δικονομίας διὰ τοῦ Προέδρου τῶν Πρωτοδικῶν, οὐδὲ δύναται τῶ λόγῳ τούτῳ νὰ ἐξομοιωθῇ ἢ κοινοποιήσῃ αὕτη πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 1666 τοῦ Ἀστυκοῦ Κώδικος ἀπαιτούμενην ἀγωγὴν πρὸς διακοπὴν τῆς παραγρα-

φῆς, καθ' ὅτι ὁ μὲν Ἀστ. Κώδιξ ἀπαιτεῖ τὴν ἐγερσιν ἀγωγῆς ἐνώπιον δικαστοῦ δυναμένου νὰ δικάσῃ κατ' οὐσίαν τὴν ὑπόθεσιν, αἱ δὲ τροποποιήσεις οὐδὲν ἄλλο δικαίωμα ἐχορήγησαν εἰς τὸν Πρόεδρον τῶν Πρωτοδικῶν, εἰ μὴ μόνον τοῦ νὰ κηρύττῃ ἐκτελεστόν τὸν ἐκτελούμενον τίτλον, αἱ νὰ διατάσῃ οὕτως ἀντὶ τοῦ ἐπισπεύδοντος δανειστοῦ τὴν κοινοποίησιν τῆς ἐπιταγῆς.

Ἐπειδὴ τὸ ἐκκαλοῦν Ταμεῖον διὰ τῶν ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου τούτου ὑπὸ χρονολογίαν 28 Μαρτίου 1904 ἐγγράφων προτάσεων τοῦ ἐπάγει ὄρκον ἐπὶ τῶν θεμάτων τῆς ὑπ' ἀριθ. 881 τῆς 12ης Ἰουλίου 1903 προδικαστικῆς ἀποφάσεως ὅστις νόμιμον μέσον ἀποδείξεως τυγχάνει, δυναμένος ἐπαχθῆναι κατὰ πᾶσαν τῆς δίκης στάσιν περὶ παντὸς γεγονότος καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ περιεχομένου τῶν δημοσίων ἐγγράφων, δεκτὸς ἀποθνήκει μόνον καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα ὅτι ὁ ἐναγόμενος καὶ νῦν ἐφεισιβλήτος κατέβαλεν εἰς τὸ ἐκκαλοῦν Ταμεῖον τοὺς ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς πρὸς πληρωμὴν προθεσμίας δεδουλευμένους τόκους μέχρι τοῦ ἔτους 1893 εἰς τὸ τέλος ἐκάστου ἔτους, περὶ τοῦ ἐτέρου θέματος τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἐπιταγῆς ὄντος ἀλυσιτελοῦς διὰ τοῦ ἐν τῷ προηγουμένῳ σκεπτικῷ ἀναφερομένου λόγου.

Ἐπειδὴ μὴ ὑποβληθέντος οὐδενὸς ἄλλου παραπόνου κατὰ τῶν ἐκκαλουμένων ἀποφάσεων πρέπει μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ἐφεισιβλήτου ὁσιν τοῦ ὄρκου ν' ἀπορριφθῇ ἢ ὑπὸ κρίσιν ἐφείσῃ ὡς ἀβάσιμος καὶ νὰ καταδικασθῇ τὸ ἐκκαλοῦν Ταμεῖον ὡς ἠττημένον εἰς τὰ δικαστικὰ δαπανήματα καὶ τέλη τοῦ δικαζομένου ἐφεισιβλήτου.

Διὰ ταῦτα

Ἀπέχον νὰ δικάσῃ ὡς πρὸς τὸν μὴ κληθέντα Σταύρον Γερεουδάκη.

Ἀποφασίζον

Δέχεται τύποις τὴν ὑπὸ κρίσιν ἐφείσιν κ. τ. λ.

Τύποις «Ἐπιθεωρήσεως» Χανία—Κρήτης